

A young child with curly hair is playing with wooden blocks in a playroom. The child is wearing a light blue dress and a dark blue cardigan. The child is holding a wooden block and is about to place it on a stack of other blocks. The playroom has a red armchair and a wooden table in the background.

Vestiging in beeld.
Pedagogisch werkplan van
onze vestiging voor
dagopvang en voorschoolse
educatie
(VE) 2026

Inhoud:

Vestiging in beeld

Versie: 29-5-2026

Inleiding.

- Pedagogisch Kompas in het kort
- Voorschoolse educatie (VE)

Nuttige informatie: van dagritme tot stamgroepen.

- Eigenheid van onze vestiging
- Onze vestiging
- Stamgroepen
- Vaste gezichten
- Beroepskrachten in opleiding, stagiairs en vrijwilligers

Opvoeden doen we samen.

Met ouders

- Kennismaken en wennen
- De mentor
- Elkaar informeren
- Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Door groepsmanagement

- Gedifferentieerd werken
- Beredeneerd werken
- Teamwerk
- Samen kinderen volgen
- Naar een volgende groep of naar de basisschool
- Signaleren van bijzonderheden
- Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen
- Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

Met andere organisaties

- Doorgaande lijn met het onderwijs
- Samenwerken met andere organisaties

In een rijke uitdagende omgeving.

- Indeling van de ruimte
- Inrichting van de hoeken en plekken
- Geordend materiaal
- Buitenruimte
- Duidelijkheid voor ieder kind

Met ruimte voor initiatief.

- Een vast maar flexibel dagritme
- Baby's en dreumesen
- Overgangen in het dagritme
- Belangrijke onderdelen in het dagritme
- Een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind

Altijd in dialoog.

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

- Extra opvang afnemen
- Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach
- VE-opleidingsplan en coachingsplan
- 960 VE-uren verdelen in de periode van 2½ tot 4 jaar
- Ons VE-programma
- Bijzonderheden van onze vestiging en gemeentelijke eisen
- Speelinloop
- VVE verwerkingstijd

Bijlage 1. De ontwikkelingsgebieden op een rij

Bijlage 2. Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

Bijlage 3. Begrippenlijst

Bijlage 4. Gebruikte literatuur

Bijlage 3.

Begrippenlijst

VE

VE staat voor Voorschoolse Educatie en is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Het doel is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand, ook wel 'doelgroepkinderen' genoemd, beter voor te bereiden op de basisschool.

LRK-nummer

Unieke registratienummer voor iedere kinderopvangvestiging. Dit nummer is opgenomen in het Landelijke Register Kinderopvang.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal kinderen in de groep.

Vestiging in beeld.

Pedagogisch werkplan van onze vestiging voor dagopvang en voorschoolse educatie (VE).

Naam vestiging: **Dagopvang en Peuterwerk Korein st. Lidwinastraat 2**

Adres vestiging: **St. Lidwinastraat 2, 5643RS Eindhoven**

Op onze vestiging is de leidinggevende: Bianca Lamers

Zij krijgt leiding van: Edwin Bakers

Waar in dit pedagogisch werkplan 'ouders' staat, kan ouder(s)/verzorger(s) worden gelezen. Waar 'zij' staat, kan 'hij' of 'die' worden gelezen.

Inleiding.

Dit pedagogisch werkplan is bestemd voor iedereen die benieuwd is naar onze vestiging – van ouders en verzorgers tot medewerkers van de GGD. Voor onze eigen pedagogisch professionals is het een naslagwerk. Het pedagogisch werkplan beschrijft de sfeer op onze vestiging én de manier waarop we voldoen aan de wettelijke pedagogische kwaliteitseisen.

Het pedagogisch werkplan *Vestiging in beeld* ligt in het verlengde van het *Pedagogisch Kompas*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG.

Pedagogisch Kompas in het kort

Kinderen zijn ontdekkers, onderzoekers, kunstenaars, kunstmakers, wetenschappers en handarbeiders – alles is in aanleg aanwezig. En elk kind is uniek. Geboren met een eigen aard, karakter, aanleg en talenten. Het is aan ons om die te zien, om ieder kind in beeld te hebben. Wij willen alle kinderen veel verschillende ervaringen bieden waardoor ze steeds een volgende stap kunnen zetten op hun ontwikkelpad. Elke dag weer.

We leren de kinderen kennen door goed naar ze te kijken en te luisteren. Voelt het kind zich goed (welbevinden)? En is de betrokkenheid hoog? Dat zijn de vragen die ertoe doen.

De antwoorden geven ons onmiddellijk feedback over onze inzet en de interactie met de kinderen. Doen we de goede dingen? We zien het direct: welbevinden en betrokkenheid zijn de graadmeters. Zowel voor een individueel kind als voor de groep.

Dagelijks stimuleren we het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen met vier pijlers:

- Opvoeden doen we samen
- In een rijke uitdagende omgeving
- Met ruimte voor initiatief

- Altijd in dialoog

In dit pedagogisch werkplan van de vestiging lees je hoe we praktisch invulling geven aan de vier pijlers. In het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG lees je meer over de visie erachter.

Nieuwsgierig naar ons complete pedagogisch beleid? Kijk op onze website.

Voorschoolse educatie (VE)

Op onze vestiging bieden we voorschoolse educatie (VE). Het pedagogisch kompas is daarbij voor ons de kenmerkende visie op VE, omdat onze visie op hoe kinderen zich ontwikkelen voor kinderen met een VE-indicatie hetzelfde is als voor alle kinderen. Alle kinderen ontwikkelen zich vanuit een veilige en gezonde omgeving. Ons aanbod is gericht op alle ontwikkelingsgebieden in samenhang. In een rijke uitdagende speelomgeving, samen met andere kinderen en de pedagogisch professionals, kunnen kinderen ontdekken en onderzoeken. Ze kunnen handelen, denken en informatie verwerken in eigenheid, op eigen wijze en in eigen tempo. Dat bieden wij vanuit de vier pijlers van het kompas, die terug te vinden zijn in ons (activiteiten)aanbod. Dit pedagogisch werkplan beschrijft ook hoe we voldoen aan de VE-eisen.

Nuttige informatie: van dagritme tot stamgroepen.

In dit hoofdstuk: een beschrijving van de vestiging, de stamgroepen en de inzet van beroepskrachten in opleiding.

Eigenheid van onze vestiging

Onze vestiging:

Dagopvang St. Lidwinastraat 2 heeft 7 horizontale stamgroepen. Elke groep heeft een aparte groepsruimte op de begane grond. Peuterwerk Kikkers verblijft op de 1ste verdieping. Naast dagopvang en peuterwerk bieden we bij Korein St. Lidwinastraat 2 ook BSO aan. Meer informatie hierover kunt u lezen in het pedagogisch werkplan van BSO Korein St. Lidwinastraat 1&2 en St. Norbertuslaan. Wij maken onderdeel uit van SPIL centrum "St. Norbertuslaan".

Bij de dagopvang aan Korein St. Lidwinastraat 2 vind je zowel binnen als buiten sfeervol ingerichte rustige en veilige ruimtes waar baby's en peuters uitgedaagd worden om onderzoek uit te gaan, te ontdekken en grenzen te verleggen. Vanuit elke groepsruimte is de buitenruimte rechtstreeks toegankelijk. Er zijn meerdere buitenspeelruimtes. De locatie ligt tegenover het St. Bonifaciuspark.

Ieder kind is, binnen onze zorgstructuur*, welkom bij Korein locatie St. Lidwinastraat 1&2 en St. Norbertuslaan. Ongeacht afkomst, sociaaleconomische positie, cultuur, geslacht of gender. Wij zijn van mening dat ieder kind uniek is en zich mag ontwikkelen op zijn eigen manier en zijn eigen tempo. Ons doel is om kinderen de kans te geven volledig tot hun recht te komen, het beste uit zichzelf te halen en hun talenten verder te ontwikkelen.

De pedagogisch professionals volgen en stimuleren het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen constant. Wij kiezen voor laag meubilair, in 2026 gaan we de combinatie hoog en laag meubilair onderzoeken, vanwege de ergonomie voor de pedagogisch professionals. Pedagogisch professionals bieden nabijheid aan de kinderen en dragen bij aan een veilige vertrouwde omgeving, door met name op kindhoogte beschikbaar te zijn. Samen spelen, samen leren en samen ervaren zijn onze uitgangspunten. De locatie beschikt over een kleine SPIL bibliotheek, waar boeken geleend kunnen

worden voor kinderen van 0-4 jaar.

Pedagogisch professionals bij Korein St. Lidwinastraat voldoen allen aan de opleidingseisen die aan de functie worden gesteld, conform CAO kinderopvang.

De pedagogisch professionals van de babygroepen hebben extra scholing gehad tot babyspecialist. Tijdens de cursus krijgt de pedagogisch professional uitgebreide kennis over aspecten van baby's. Denk aan interactievaardigheden, breinontwikkeling, huilen, inrichting, partnerschap in opvoeding etc.

De peuter-pedagogisch professionals zijn VE geschoold en kunnen uw peuter specifieke aandacht geven in deze fase. We werken nauw samen met basisschool de Klimboom hierdoor vindt er een soepele overgang als uw kind naar het basisonderwijs gaat. Gezamenlijk vormen we een Spil centrum.

Alle medewerkers zijn ingeschreven in het PRK (Personen register kinderopvang). Dit is om de veiligheid van kinderen te borgen. Dit is een wettelijke verplichting. Meer informatie hierover is na te lezen op [Personenregister kinderopvang | Kinderopvang | Rijksoverheid.nl](#)

**wat onze zorgstructuur inhoudelijk betekent is op te vragen bij de vestigingsmanager*

Onze vestiging

LRK dagopvang en peuterwerk St. Lidwinastraat 300628560

Dagopvang en peuterwerk St. Lidwinastraat 2 ligt in het stadsdeel Stratum en wordt gekenmerkt door vele verschillende culturen en taalachtergronden. Alle groepen binnen ons SPIL centrum bestaan dan ook uit een geïntegreerde mix van kinderen uit deze wijk met sterk uiteenlopende achtergronden. Wij vinden het belangrijk dat ieder kind ertoe doet en dit uit zich in gelijke kansen voor ieder kind.

Korein St. Lidwinastraat 1 -2 & St. Norbertuslaan (Dagopvang, peuterwerk en BSO) vormen samen met de Basisschool De Klimboom een SPIL centrum. De afkorting SPIL staat voor Spelen, Integreren, Leren.

In ons SPIL centrum geven de basisschool, kinderopvang, Wij-generalist en GGD samen vorm aan de doorgaande ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar.

Maar SPIL staat bij ons voor veel meer. Samen zorgen we ervoor dat het kind op een fijne manier kan opgroeien, met activiteiten en thema's die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen. De samenwerking met de basisschool zorgt voor een fijne overstap voor onze kinderen als ze beginnen aan hun schoolcarrière.

Op onze dagopvanglocatie is plaats voor 90 kinderen.

Wij werken met horizontale groepen bij Korein St. Lidwinastraat 2:

drie babygroepen, twee peuterdagopvang groepen en twee peuterwerk groepen. Op deze locatie bieden we tevens BSO opvang aan kinderen in de leeftijd van 4 t/m 7 jaar. BSO van 7 t/m 12 jaar bieden we aan op de locatie aan de overkant van de straat op St. Lidwinastraat 1. Voor onze BSO hebben we een apart pedagogisch werkplan beschreven.

Op vrijdag is er een speelinloop voor kinderen tot 2,3 jaar met hun ouders.

De dagopvang baby- en peutergroepen zijn op alle dagen, met uitzondering van Nationale Feestdagen, geopend van 7.30

tot 18.30 uur. In de maand december hebben we enkele aangepaste openingstijden, communicatie wordt tijdig verstrekt via het ouderportaal.

De twee peuterwerkgroepen zijn 40 weken (tijdens de schoolweken) geopend

Stamgroepen

Op onze vestigingen hebben wij de volgende stamgroepen:

Naam groep	Leeftijd kinderen	Maximaal aantal kinderen	Aantal Pedagogisch medewerkers
Babygroep Zeesterren	0 – 27 maanden	9	2
Babygroep Dolfijntjes	0 – 27 maanden	9	2
Babygroep Guppies	0 – 27 maanden	8	2
Peutergroep Schildpadjes	2,3– 4 jaar	14	2
Peutergroep Zeehondjes	2,3 – 4 jaar	16	2
VE peuterwerk Inktvisjes	2,3 – 4 jaar	14	2
VE peuterwerk Kikkers	2,3 – 4 jaar	8	1
Speelinloop	0 – 2,3 jaar	8	1

Tijdens het startgesprek vertellen we ouders met welke groepen we werken. We vertellen voor welke leeftijd elke groep is en hoe groot de groepen zijn. Ook vertellen we welke pedagogisch professionals bij elke groep horen, wanneer zij werken, en hoe we vaste pedagogisch professionals vervangen bij ziekte en vakantie. Op de vestiging is te zien wie welke dag werkt.

Op onze vestiging werken we met vaste groepen kinderen en een vast team van pedagogisch professionals. De stamgroepen kennen vaste (start) momenten en herkenbare rituelen en vaste medewerkers die de kinderen kennen. Dat zorgt voor stabiliteit en een gevoel van sociale en emotionele veiligheid bij kinderen. Gedurende de week voegen wij op bepaalde momenten groepen ook samen om tegemoet te komen aan het welbevinden en betrokkenheid van kinderen en pedagogisch professionals (denk aan meer ‘speelmaatjes’, differentiatie in spelaanbod en flexibiliteit in organisatie van de dag). Dit gebeurt op een gestructureerde en herkenbare wijze.

- *De babygroepen werken samen tijdens openen en sluiten. Dit vindt plaats in de groep van de Zeesterren.
- * De peutergroepen werken samen bij openen en sluiten. Openen en sluiten gebeurt in de ruimte van de Zeehondjes.
- *Om 18.15 uur wordt er voor de hele dagopvang gezamenlijk afgesloten in de groepsruimte van babygroep de Zeesterretjes. Er is dan 1 pedagogisch medewerker aanwezig voor alle kinderen van de dagopvang die dan nog aanwezig zijn. Samen met een BSO collega zal zij om 18.30 uur de locatie aan de St. Lidwinastraat 2 afsluiten.
- *Wanneer kinderen, buiten het samen openen en sluiten, naar een 2de stamgroep gaan dan wordt dit vooraf met ouders afgestemd en ouders vullen voor desbetreffende dag het formulier “opvang in 2de stamgroep” in. We gebruiken de formulieren die voldoen aan de wettelijke eisen.

Wanneer kinderen onverhoopt niet kunnen worden opgevangen in de eigen stamgroep, worden zij opgevangen in een tweede stamgroep. Afspraken hierover worden per kind met ouders afgestemd en schriftelijk vastgelegd.

Net als alle vestigingen van Wij zijn JONG werken wij volgens de BKR-rekentool van de Rijksoverheid. Daarmee berekenen we hoeveel pedagogisch professionals er minimaal aanwezig moeten zijn op een groep. Is de dagopvang dagelijks tien uur of meer open, kijken we maximaal drie uur per dag af. Tijdens het afwijken van de BKR zetten we minimaal de helft van het

aantal pedagogisch professionals in. In ons basisrooster staat hoe de inzet van pedagogisch professionals is geregeld voor elke groep apart. De uren voorschoolse educatie op onze vestiging worden niet in die drie uur aangeboden.

Onze gangbare personeelsdiensten en pauzetijden zien er als volgt uit:

Diensten	Pauzetijd tussen	Pauzeduur per professional
7.30 - 17.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.00 - 17.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.30 - 18.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
9.00 - 18.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten

De meest voorkomende momenten waarop we afwijken van de BRK zijn tijdens openen en sluiten van de groep en gedurende pauzetijden van de pedagogisch professionals. Tijdens deze momenten kunnen kinderen vrij spelen in onze rijke uitdagende omgeving en/of worden er gezamenlijke activiteiten georganiseerd. Dit biedt pedagogisch professionals de mogelijkheid om kinderen te observeren en aan te sluiten bij hun spel en/of activiteit. Op deze manier kunnen de pedagogisch professionals, ook met minder pedagogisch professionals op de groep, tegemoet blijven komen aan de behoeften van kinderen.

Zoals hierboven beschreven, wordt in de volgende situaties afgeweken van de BKR:

- Bij openen en sluiten van de groep.
- Tijdens pauzes van pedagogisch professionals.
- In onverwachte situaties (bijv. Ziek worden van medewerker tijdens dienst) kan het voorkomen dat we afwijken van de BKR op een ander moment dan in bovengenoemde situaties. Dit wordt geregistreerd. We houden ons aan de max. 3 uur afwijking.
- Tijdens het wennen van een dreumes van de babygroep bij de peutergroep kan er ook afgeweken worden van het BKR. Dit kan omdat de dreumes altijd weer terug kan naar de eigen stamgroep waar het BKR kloppend is.

Hierbij gelden de volgende pedagogische afwegingen:

- Er zijn minder kinderen aanwezig bij het openen en sluiten.
- Er liggen veel kinderen te slapen tijdens de pauzes.

Bij bovenstaande en onverwachte situaties kijken we op dat moment naar de beste oplossing waarin we het sociale welbevinden van de kinderen meenemen. We nemen hierbij wet- en regelgeving in acht. Dreumesen die bijna overgaan naar de peutergroep krijgen van ons de mogelijkheid om te wennen. De dreumes kan tijdens het wennen op elk gewenst moment terug naar de babygroep. Het BKR bij de peutergroep kan in deze dan even afwijken omdat de dreumes even bij de peuters komt spelen, om op deze manier al kennis te maken met de nieuwe groep, de andere kinderen en de nieuwe leidsters. Er wordt vooraf altijd goed afgestemd op welk tijdstip de dreumes het beste even kan komen wennen. We kijken dan naar de samenstelling van de groep, pedagogisch professionals en activiteiten die gepland staan.

Op de volgende manieren blijven pedagogisch professionals aandacht besteden aan de behoeften van de kinderen:

- Duidelijke taakverdeling.
- Herkenbare rituelen zoals dagritme
- Vorbereide omgeving waarin kinderen zich prettig voelen
- Gedifferentieerd werken, hiermee bedoelen we dat we blijven kijken naar wat het kind nodig heeft. Bij de peutergroepen werken we gedifferentieerd met behulp van de VE themaplanning

De pedagogisch professionals blijven kijken naar "welbevinden" en "betrokkenheid"

Op onze vestiging verlaten de kinderen de stamgroep of de stamgroep ruimte bij de volgende (spel)activiteiten:

De eigen groep is voor kinderen een veilige basis. Vanuit veiligheid en vertrouwen willen kinderen hun wereld vergroten en ervaren wat er achter de vertrouwde deur gebeurt. Door soms de stamgroep te verlaten, krijgen kinderen meer ruimte om op ontdekkingstocht te gaan of te spelen met kinderen buiten de eigen groep.

Dit geven we vorm door: Gezamenlijke activiteiten te organiseren met de andere groep(en) bijv. met de oudsten van elke groep of bij de opening of afsluiting van een thema.

Op momenten dat de situatie in de groep dit toelaat wordt op de babygroepen de deur tussen de Zeesterretjes, de Guppies en de Dolfijntjes opengezet en verbinden we de traphekjes naar elkaars groep toe. Zo kunnen de kinderen niet het hele gebouw door kruipen. Kinderen kunnen dan bij elkaar op de groep spelen. In de groepen kan een activiteit worden georganiseerd waarbij de kinderen aan mogen sluiten.

Bij de volgende (spel)activiteiten en/ of periodes verlaten de kinderen de stamgroep:

- Bij de opening tussen 7.30- ± 8.15 en het einde van de dag ± 17.30-18.30 uur . Op woensdagen en vrijdagen tussen 17.00-18.30 uur.
- Tijdens vakantieperiodes draaien de groepen vaker samen , ouders worden hier tijdig over geïnformeerd. Wanneer uw kind in een 2de stamgroep verblijft dan stemmen we dat vooraf met u af.
- Activiteiten in het kader van “open deuren” in een groepsruimte die op dat moment vrij is.
- Buitenactiviteiten/wandelen in het park/uitstapjes
- De peuters gaan in wisselende groepjes elke 4/6 weken op bezoek bij basisschool De Klimboom
- Er zijn geplande en spontane activiteiten buiten de stamgroep.
- Op woensdagen, wanneer er bij 1 van de peutergroepen een minder bekende inval staat, kan ervoor gekozen worden dat de Schildpadjes in de groepsruimte van de Inktvisjes gaan spelen. Op deze manier is er meer verbinding tussen de 2 dagopvangpeutergroepen, waardoor de pedagogisch professionals ook makkelijker samen kunnen werken.
- Om kinderen met en zonder VE indicatie met elkaar te integreren gaat 1 pedagogisch professional met een groepje kinderen op maandagen en donderdagen naar de Kikkers om daar samen te spelen en van elkaar te leren. Verderop in dit plan leest u hier meer informatie over.
- Tijdens extra VE ondersteuning kan de pedagogisch professional ervoor kiezen om met een klein groepje kinderen verdiepende activiteiten te ondernemen buiten de stamgroep

Als kinderen de stamgroep verlaten, dan is dat als volgt geregeld:

Door bewust regelmatig activiteiten te doen met meerdere groepen, leren de kinderen elkaar kennen en zijn zij ook bekend met pedagogisch professional van het hele team.

Bij uitstapjes houden we rekening met de leeftijd van de kinderen en met het Pedagogisch professional-kind ratio . Bij uitstapjes lopen kinderen aan de slinger en dragen zij een hesje. De allerjongste kinderen kunnen in de bolderkar of buggy meegaan. Zij dragen dan geen hesje. Bij uitstapjes neemt de groep ook een tasje mee met benodigde zaken (zoals telefoon, kindgegevens, EHBO trommeltje).

Tijdens een korte wandeling door de wijk informeert de pedagogisch professional altijd een collega van een andere groep dat ze weggaan en zorgt zij dat ze telefonisch bereikbaar is.

Integratie van VE en niet VE geïndiceerde kinderen:

Om segregatie tegen te gaan organiseren we bewust momenten waarbij kinderen met een VE indicatie en kinderen zonder een VE indicatie met elkaar in contact komen. Dit zijn o.a. gezamenlijke buitenspel momenten. Op deze momenten spelen kinderen met elkaar en gaan kinderen met en zonder VE indicatie met elkaar om. Omdat er op vaste momenten samen buiten gespeeld wordt, is dit herkenbaar voor kinderen en draagt dat bij aan veiligheid en

vertrouwen. De taalrijke kinderen, niet VE geïndiceerde kinderen van peutergroep Inktvisjes gaan op maandagen en donderdagen met de medewerker naar peutergroep Kikkers waar zij met elkaar kunnen spelen en ontwikkelen. De pedagogisch professionals ondersteunen in taalontwikkeling en in verbinding met elkaar. Doordat kinderen met een VE indicatie en kinderen zonder VE indicatie samen spelen kunnen zij elkaar stimuleren op verschillende ontwikkelingsgebieden, zoals bijv. taalontwikkeling, motorische ontwikkeling en sociaal emotionele ontwikkeling.

Extra VE ondersteuning:

Bij de Inktvisjes is er op 3 ochtenden (maandag, dinsdag en donderdag) tussen 9.15-12.15 uur een extra pedagogisch professional ingepland voor VE ondersteuning. Bij de Kikkers wordt er op maandag, dinsdag en donderdag (in basis) tussen 9.00-12.00 uur een extra pedagogisch professional of BBL-er ingepland voor VE ondersteuning. De pedagogisch professionals kunnen er bij de VE ondersteuning voor kiezen om met een klein groepje kinderen in een andere groepsruimte verdiepende activiteiten te ondernemen.

Bij alle peutergroepen worden zowel VE geïndiceerde als niet VE geïndiceerde kinderen geplaatst. Op die manier kunnen kinderen met en zonder VE indicatie gedurende de dag van elkaar leren en samen spelen.

Bij de Kikkers komen maandag en donderdag kinderen met VE van 8.15-14.15 uur. Kinderen zonder VE komen op maandag en donderdag van 8.15-12.15 uur naar de Kikkers.

Op dinsdagen komen zowel VE als niet VE kinderen van 8.15-12.15 uur bij de Kikkers.

Bij zowel Kikkers als Inktvisjes is lunch inbegrepen.

Extra info VE: [Wat is vve? | Inspectie van het onderwijs](#)

Activiteiten met meer dan 30 kinderen:

Sporadisch kan er een activiteit georganiseerd worden waar meer dan 30 kinderen aan meedoen. Bijv. De "lampionnoptocht" in het park of de "vader- moederdagactiviteit". Bij deze activiteiten betrekken we ouders en stemmen wij duidelijk met hen verwachtingen af. We blijven ook bij deze activiteiten kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. Bij deze activiteiten plannen we altijd voldoende medewerkers in zodat het leidster-kind ratio kloppend blijft. En zorgen we voor extra ondersteuning door bijv. stagiaires of BBL-ers extra in te zetten. Bij een activiteit zoals "de lampionnoptocht" worden kinderen ook in kleinere groepjes verdeeld, zodat het ook overzichtelijk blijft.

Als er één beroepskracht aanwezig is, dan is de achterwacht als volgt geregeld:

Op onze locatie (St. Lidwinastraat 2) komt het nooit voor dat er slechts één beroepskracht aanwezig is. Er zijn altijd minstens twee groepen (1 babygroep en/of 1 peutergroep en/of 1 BSO groep) tegelijkertijd geopend. Daarnaast is er vaak een locatieverantwoordelijke of vestigingsassistent aanwezig en/of bereikbaar, beschikbaar.

Bij de uitvoering van deze activiteiten werken we conform het veiligheid- en gezondheidsbeleid.

Vaste gezichten

Wanneer er onverhoopt een vaste pedagogisch professional uitvalt door ziekte, vakantie of verlof gedurende een periode korter dan 4 weken en er geen andere vaste professional beschikbaar is, wordt er tijdelijk een vervangende pedagogisch professional ingezet. In eerste instantie wordt er gekeken of er een andere vaste professional van de desbetreffende groep of de vestiging ingezet kan worden. Wanneer deze niet beschikbaar is, wordt er een vervangende professional ingezet vanuit ons vaste flexteam. Bij langere afwezigheid wordt een nieuw vast gezicht toegewezen. Ouders worden via het ouderportaal of de mail geïnformeerd over de wijzigingen in het rooster.

Om de emotionele veiligheid en stabiliteit te waarborgen, streven we ernaar het aantal vervangende professionals zo veel mogelijk te beperken, zorgen de vaste pedagogisch professionals voor een zorgvuldige overdracht en zet ook de vervangende pedagogisch professional de zes interactievaardigheden in om de kinderen te leren kennen en af te kunnen stemmen op hun interesses en (ontwikkel)behoefte. De vervangende professional luistert en observeert, reageert op een sensitieve en responsieve manier op de verbale en non-verbale signalen van de kinderen; biedt ruimte aan de eigenheid van kinderen en geeft hen de mogelijkheid om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen; biedt de structuur die kinderen nodig hebben om zelfstandig aan de slag te kunnen; voert gesprekken met de kinderen, stimuleert hun ontwikkeling en begeleidt de onderlinge interacties.

Andere specifieke manieren om de emotionele veiligheid en stabiliteit op onze vestiging te waarborgen: Op onze locatie werken we met vaste teamflex medewerkers en BBL collega's welke gekoppeld zijn aan onze locatie. Dit zorgt ervoor dat we zoveel mogelijk onze eigen medewerkers bij verlof en langdurige afwezigheid kunnen inzetten. Deze medewerkers kennen immers de groepen en kinderen. Bij onverwachte uitval van medewerkers kunnen we terugvallen op een flexpoule binnen ons district bij Korein. Ook daar wordt zoveel als mogelijk geprobeerd iemand te koppelen die onze locatie al eens eerder heeft geholpen. Mocht dat niet zo zijn, dan kijken we intern of we met medewerkers zoveel mogelijk kunnen organiseren dat er bekende voor hen van de locatie op de groep staan.

Beroepskrachten in opleiding, stagiairs en vrijwilligers

Naast onze professionals werken er regelmatig beroepskrachten in opleiding (BBL'ers), stagiairs en vrijwilligers op onze vestiging. We hanteren het BBL- en stagebeleid en het vrijwilligersbeleid van Wij zijn JONG.

Beroepskrachten in opleiding (BBL'ers) en stagiairs.

Op onze vestiging zijn regelmatig één of meerdere BBL'ers en stagiairs aanwezig die worden opgeleid tot pedagogisch professional. Zij doen ervaring op in de dagelijkse verzorging van kinderen, het begeleiden van kinderen in groepsverband én individueel. Ze worden vaardig in het bedenken en ontwikkelen van activiteiten en het creëren van een vertrouwde omgeving waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit alles gebeurt onder de verantwoordelijkheid van een werkbegeleider: een ervaren pedagogisch professional met expertise in het begeleiden en coachen van stagiairs en BBL-medewerkers.

Naarmate de opleiding vordert, groeit de zelfstandigheid van de BBL'er of stagiair. De focus ligt op het handelingsbekwaam maken van de BBL'er of stagiair in de meest voorkomende werkzaamheden binnen het dagprogramma. De werkbegeleider speelt hierin een centrale rol en wordt daarbij ondersteund door de praktijkopleider. Samen zorgen zij voor een goede begeleiding, onder andere door middel van begeleidingsgesprekken, voortgangsgesprekken met de opleiding en praktische ondersteuning op de werkvloer. De praktijkopleider en vestigingsmanager ondersteunen hierbij. 1x per 2 weken is er een begeleidingsgesprek tussen de BBL'er en/of stagiaire met de werkbegeleider. Dit is opgenomen in het basisrooster. De werkbegeleiders worden ook ondersteund door de stagecoördinator van de locatie.

BBL als vast gezicht:

Een BBL'er van babygroep Zeesterretjes wordt bij ons ook ingezet als vast gezicht op de groep. Het betreft hier een BBL'er die het eerste leerjaar van de kwalificerende opleiding aantoonbaar positief heeft afgerond, er is sprake van schriftelijke instemming tussen de BBL'er, de werkbegeleider, de vestigingsmanager en de opleidingsbegeleider. Het aantal in te zetten BBL'ers is beperkt tot een in de wet bepaald maximum aantal en naast deze persoon werkt altijd minimaal 1 andere gekwalificeerde beroepskracht.

Vrijwilligers.

Op onze vestiging assisteert van 26-1-2026 t/m 31-3-2026 een vrijwilliger op de groep De Dolfijntjes. Vrijwilligers worden begeleid door de pedagogisch professionals van de groep waar ze werken.

Opvoeden doen we samen.

De praktische invulling van de pijler 'Opvoeden doen we samen' heeft drie onderdelen: het contact met ouders, ons groepsmanagement, en de samenwerking met andere organisaties zoals basisscholen. Samen zetten we ons in voor de kinderen, zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

Opvoeden doen we samen – met ouders

In dit deel: kennismaken en wennen, de mentor, elkaar informeren, en samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen.

Kennismaken en wennen

In de eerste periode leggen we de basis van de vertrouwensrelatie tussen de ouders, het kind en de pedagogisch professionals. Het ene kind heeft meer moeite met nieuwe situaties of een nieuwe omgeving dan het andere. We besteden daarom bewust aandacht aan het wennen. Hoe eerder een kind zich veilig voelt bij ons (welbevinden), hoe sneller het betrokken kan spelen. Tijdens de kennismaking zoeken we met de ouders naar een manier van wennen die prettig is voor hun kind. In de wenperiode kijken we samen naar het welbevinden en we evalueren hoe het met hun kind gaat, zodat we eventueel iets kunnen aanpassen.

Hieronder lees je hoe we kinderen laten wennen aan de nieuwe groep:

Wanneer een kind nieuw komt wennen bij de baby- of peutergroepen, dan zorgen wij dat dit wennen gebeurt wanneer er al een contract getekend is en het wennen valt binnen het toegestane beroepskracht-kind ratio (BKR). Wanneer een kind van de babygroep gaat wennen bij de peuters, dan kan het kind altijd weer terug naar de babygroep. Daar blijft het beroepskracht-kindratio zodanig dat er altijd een mogelijkheid is voor het wenkind om terug te gaan naar de eigen stamgroep. Het beroepskracht-kind ratio bij de peutergroep kan in deze situatie wel afwijkend zijn. (zie ook beschrijving bij BKR)

Wenperiode algemeen:

De eerste kennismaking met de locatie bestaat uit een rondleiding waarbij ouders uitleg krijgen over de locatie en onze pedagogische werkwijze.

Na de definitieve plaatsing maakt de pedagogisch professional een afspraak met de ouders voor een intakegesprek. Tijdens de intake is er alle ruimte om elkaar te leren kennen en voor ouders om over hun kind te vertellen. Tijdens dit gesprek krijgen ouders verdere informatie over de dagindeling, en andere belangrijke zaken.

Gedurende de eerste periode waarin het kind nieuw is in de groep besteden we extra aandacht aan het kind. In eerste instantie zal er zoveel mogelijk 1 pedagogisch medewerker het kind begeleiden, om op die manier veiligheid te bieden. Vaak is dit de mentor van het kind.

Denk hierbij aan:

- *Het kind wegwijs maken in de nieuwe groep: waar is de wc, slaapruijme, spelletjes.
- *De kinderen laten we kennismaken met de dagindeling, rituelen en de gedragsregels. Dit doen we door veel te benoemen en te laten deelnemen.
- *We betrekken het kind bij de verschillende activiteiten, daarbij wordt door de pedagogisch professional goed gekeken naar de wensen en behoefte van het kind.
- *We gaan respectvol om met de gevoelens van het kind. Als het kind niet of juist wel wil meedoen geeft de pedagogisch professional daar ruimte voor.
- *In de overdracht naar de ouder zal teruggekoppeld worden hoe de wenperiode verloopt en eventueel extra input gevraagd worden indien nodig.
- *Vanaf de peutergroep vragen wij een kindje dat al vertrouwd is op de groep om het nieuwe kindje wegwijs te maken op de groep. Op deze manier stimuleren we het elkaar helpen en vriendschappen maken. De pedagogisch professional doet overdracht via het ouderportaal zodat ouders zien want hun kind allemaal gedaan heeft.
- *Ouders kunnen altijd bellen of via het ouderportaal met vragen terecht.
- *Indien een kind veel moeite heeft met wennen, kunnen extra wenmomenten worden afgesproken en we stemmen met ouders af wat helpend kan zijn, bijv. een knuffeltje even tijdelijk meebrengen of even extra het spentj kunnen geven.

Starten bij de babygroep:

- *Wennen gaat in vanaf start contract i.v.m. de BKR. Afspraken worden gemaakt met de ouders tijdens het intakegesprek.
- *Indien mogelijk (als de BKR het toelaat) stemmen we een wenmoment van een paar uur af voordat het contract ingaat.
- *We besteden veel individuele aandacht aan het nieuwe kind
- *Tijdens de wenperiode leren ouders en pedagogisch professionals elkaar kennen en stemmen zoveel mogelijk de behoeften van het kind af op de mogelijkheden binnen een groepssituatie.
- *Pedagogisch professionals leren het kind kennen, men moet rekening houden dat het een wenperiode vaak een maand of 3 duurt en dit ook afhankelijk is van de startleeftijd en hoe vaak per week een kind naar de opvang komt.
- *Baby's maken het eerste jaar veel sprongetjes door waardoor wennen continu een belangrijk aandachtspunt blijft.

Overgang naar de peutergroep:

- *De mentor van de huidige groep maakt een afspraak voor een eindgesprek met de ouders (bij 2 of 3,9 jaar) en een korte kennismaking met de nieuwe mentor.
- *Er wordt een wenmoment voor de nieuwe groep afgesproken.
- *Indien de BKR het toelaat streven we naar 1a2 dagdelen voor de ingangsdatum.
- *Er is een zorgvuldige overdracht tussen de oude en de nieuwe mentor.

- *Het kind wordt voorbereid op de overgang (bespreken, laten zien etc.).
- *Op de laatste dag is er een afscheid op de stamgroep.
- *Het kind wordt welkom geheten op de nieuwe groep
- *Twee keer per jaar krijgt de ouder een uitnodiging voor een ouderavond waarin we de ontwikkeling van het kind bespreken en de opvangperiode evalueren.
- *Uiteraard informeren we tussentijds bij de dagelijkse overdracht elkaar hoe het gaat.
- *We besteden veel individuele aandacht aan het nieuwe kind.

De overdracht bij de overgang naar de basisschool is een specifiek aandachtspunt voor de mentor. Om deze overdracht te kunnen doen, regelen we vooraf toestemming van de ouders.

De mentor

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen. Dat is een van de pedagogisch professionals van de groep. Ouders worden *door de mentor* hierover geïnformeerd middels het ouderportaal en/of een persoonlijk of telefonisch gesprek. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de ouders en voert ook het intakegesprek. Ze vertelt het kind en de ouders dan onder andere wat haar rol als mentor betekent. Allereerst volgt de mentor de ontwikkeling van het kind. Ze heeft aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van het kind, en nodigt de ouders uit om daarover in gesprek te gaan. Verder streeft ze naar een soepele overgang tussen thuis en de opvang, en – als het kind vier jaar is – naar een goede overgang naar het onderwijs en de bso. Als de mentor langere tijd afwezig is, zorgen we voor vervanging. De nieuwe mentor licht de ouders daarover in. Als we een mentor toewijzen, kiezen we er een die voldoende aanwezig is tegelijkertijd met het kind. We houden ook rekening met het aantal kinderen waarvan een pedagogisch professional al mentor is.

Elkaar informeren

We vertellen ouders waar ze belangrijke informatie kunnen vinden. Daarnaast laten we weten wat hun kind bij ons doet en hoe het gaat. Als ouders behoefte hebben aan een gesprek of een vraag willen stellen, dan maken we daar tijd voor. Wij informeren ouders, en ouders informeren ons. Want we horen graag hoe het thuis met het kind gaat. Dankzij die informatie kunnen we beter aansluiten bij (het gedrag van) het kind. Tijdens individuele contacten stemmen we goed af op alle verschillende ouders die onze vestiging bezoeken. We benaderen ook regelmatig alle ouders tegelijk als we informatie willen delen.

Breng- en haalmoment

Het breng- en haalmoment is een laagdrempelige mogelijkheid om met ouders te praten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind. Daarbij letten we op privacy: als er andere ouders of kinderen in de buurt zijn, bespreken we geen privé-zaken van het kind of de ouders.

Gesprek met de mentor

Minimaal eenmaal per jaar en bij VE eenmaal per half jaar heeft de mentor met ouders een gesprek over de ontwikkeling van hun kind. Als de ouders of de mentor vaker behoefte hebben aan een persoonlijk gesprek, dan maken wij daar graag een afspraak voor.

Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Opvoeden doen we samen met ouders. We sluiten aan op thuis, met een gezamenlijk doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken. Ook voor kinderen met een VE-indicatie heeft de wederzijdse betrokkenheid een grote meerwaarde, want door samen een (taal)rijk aanbod te bieden – thuis en op de vestiging – zien we dat het kind steeds (taal)vaardiger wordt, waardoor het zich op alle gebieden positief ontwikkelt.

Hieronder lees je hoe we samenwerken en aansluiting zoeken bij de thuissituatie.

We laten ouders weten met welke woorden, liedjes of activiteiten/spelimpulsen we bezig zijn.

We betrekken ouders bij thema's, projecten en activiteiten/spelimpulsen.

We laten ouders weten hoe ze thuis bij het thema kunnen aansluiten.

We horen graag van ouders hoe thema-activiteiten thuis zijn verlopen. Misschien hebben ouders extra ondersteuning of informatie nodig, of is het nodig te kijken of we ons aanbod mogelijk meer bij thuis kunnen laten aansluiten

We versturen regelmatig een themabrief, informatiebrief of nieuwsbrief

We ontvangen bij sommige thema's graag materialen voor de thematafel

We praten met ouders bij het halen en brengen en letten erop dat we iedereen regelmatig zien en spreken.

We laten ouders foto's en filmpjes zien.

We plannen tweemaal per jaar individuele oudergesprekken.

We hebben een ouderbeleid samen met het Spilcentrum

Altijd in dialoog:

We verbinden door transparant, open en eerlijk te zijn naar iedereen om het kind heen. Ouderbetrokkenheid staat hoog op ons lijstje. We informeren zoveel mogelijk via het ouderportaal (Konnect) en mondeling bij het brengen en ophalen.

Opvoeden doen we samen:

Ouders zijn de eerste en de belangrijkste opvoeders. Wij, bij Korein, leveren een belangrijke aanvulling. Samen zetten we ons in voor de kinderen zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

Er is ruimte voor oudergesprekken als ouders er behoefte aan hebben.

Geen kwantiteit maar kwaliteit. Fruit en groenten van de seizoenen worden gebruikt. Biologisch verantwoorde voeding wordt aangeschaft. We vinden het belangrijk dat de kinderen zicht krijgen op waar, wanneer en hoe producten die ze zelf eten of gebruiken groeien of gemaakt worden. We gaan verspilling tegen. We gaan voor een gescheiden afvalstelsel (papier, gft en plastic). We hebben eerste stappen gezet naar het kopen van eerlijke artikelen.

Opvoeden doen we samen – door groepsmanagement.

In dit deel: gedifferentieerd werken, beredeneerd werken, teamwerk, samen kinderen volgen, naar een volgende groep of naar de basisschool, signaleren van bijzonderheden, pedagogisch beleid evalueren en borgen, en pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar.

Gedifferentieerd werken

Gedifferentieerd werken staat voor onderscheid maken en variëren. Want kinderen verschillen qua leeftijd, niveau, interesse en eigenheid. Er is ook een overeenkomst: ze zijn allemaal nieuwsgierig. Ze willen graag nieuwe dingen ontdekken en volgende stappen zetten. Door gedifferentieerd te werken, spelen we in op onderlinge verschillen en op de nieuwsgierigheid van ieder kind. In de praktijk betekent gedifferentieerd werken dat we aandacht hebben voor alle ontwikkelingsgebieden, voor de eigenheid en het ontwikkelingsniveau van elk kind. Daar laten we onze aanpak op aansluiten.

Aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden (zie bijlage 1)

Met goed groepsmanagement zorgen we in het dagelijkse werk voor een gevarieerd aanbod. Dat aanbod sluit aan op alle ontwikkelingsgebieden. Alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. We weten goed hoe kinderen zich ontwikkelen, en daarom begrijpen we welke variatie er nodig is in onze interactie met kinderen, in de speelleeromgeving en bij de activiteiten en spelimpulsen. Zo blijft de betrokkenheid hoog.

Eigenheid en ontwikkelingsniveau

Door goed te kijken naar kinderen, bieden we passende variatie en keuze in interactie met kinderen, in de speelleeromgeving en bij de activiteiten en spelimpulsen. Zo maken we bijvoorbeeld onderscheid in open-, gesloten, doen- en denkvragen, in de hoeveelheid van keuzes binnen een activiteit en de complexiteit van materialen.

Beredeneerd werken

Beredeneerd werken staat voor: plannen wat we doen. We laten kinderen doelgericht 'de zone van de naaste ontwikkeling' ervaren. Dat betekent dat ze een volgende stap kunnen zetten in hun ontwikkeling. Hoe helpen we kinderen daarbij? Om te beginnen leren we ze goed kennen. Dat doen we door dagelijks naar ze te kijken, met ze te praten en met ze te spelen. Daarnaast kijken we met ons kindvolgsysteem meer objectief naar een kind. Vanuit deze kennis over het kind plannen we vervolgens ons beredeneerde aanbod. Zo zorgen we ervoor dat alle kinderen nieuwsgierig blijven en een volgende stap kunnen zetten als ze dat willen. Wat we zien gebeuren bij de kinderen en wat we horen van de ouders, gebruiken we weer voor de volgende fase in ons beredeneerde aanbod. Zo volgen we steeds opnieuw de PDCA-cyclus van plan, do, check, act (plannen, uitvoeren, kijken hoe het werkt en bijsturen). Bij het beredeneerde aanbod gebruiken we een themaplanning/groepsplan.

Teamwerk

Een groep kinderen begeleiden vraagt om teamwerk. Wie doet welke taak en hoe verdelen we onze aandacht over de kinderen, binnen en buiten? Daar denken we samen over na. Regelmatig nemen we ruimte voor spelbeschikbaarheid: het rustig kijken naar het spel van kinderen of het meespelen met hun spel. Zo kijken de pedagogisch professionals dagelijks naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen. Op grond daarvan verdelen ze hun aandacht en taken. In het teamoverleg en bij het maken van de (thema)planningen maken ze daar afspraken over. Tijdens het teamoverleg en het evalueren van de uitgevoerde (thema)planning bekijken ze hoe de taak- en rolverdeling is verlopen en hoe ze de taken en rollen de komende periode gaan verdelen.

Samen kinderen volgen

Spelende kinderen laten hun interesses en ontwikkeling zien. Door bewust te kijken naar wat kinderen bezighoudt – Wat spelen ze? Hoe spelen ze? Wat maken ze, en op welke manier? – leren we de kinderen beter kennen. We volgen hun ontwikkeling ook systematisch. Dat doen we met een (digitaal) kindvolgsysteem. We gebruiken de informatie uit het

kindvolgsysteem voor keuzes en aanpassingen voor het individuele kind, de groep of de vestiging. De mentor van het kind bespreekt individuele observaties met de ouders (zie 'Opvoeden doen we samen – met ouders').

Onze vestiging gebruikt dit kindvolgsysteem:

KIJK 0-4 jaar ondersteunt ons bij het observeren, registreren en stimuleren van de ontwikkeling van het jonge kind. De pedagogisch professionals kijken naar basiskenmerken, betrokkenheid en aanwezigheid van factoren die een (mogelijk)risico vormen voor de ontwikkeling. Daarnaast kijken we naar een groot aantal aspecten van de vroegkinderlijke ontwikkeling. Dit doen we met behulp van een aantal ontwikkelingslijnen. Aan de hand van de individuele rapporten of een groepsrapport maken we bewuste keuzes voor de manier waarop we de ontwikkeling het beste kunnen ondersteunen.

Naar een volgende groep of naar de basisschool

Stroomt een kind door naar een nieuwe groep, dan zorgen we voor een geleidelijke overgang en een doorgaande lijn. We spreken wenmomenten af en de mentor draagt het kind zorgvuldig over aan de collega's van de nieuwe groep. Als een baby geen uitdaging meer vindt in de babygroep – of omgekeerd: als een kind emotioneel nog niet toe is aan een volgende groep – kan het tijdstip van doorstromen wijzigen. Dat gaat altijd in overleg met de ouders. We houden ook rekening met de samenstelling van groepen: de pedagogisch professionals moeten in staat zijn om aandacht te geven aan alle kinderen. Het belang van het kind staat altijd voorop.

Gaat een kind over naar een andere groep of vestiging, dan dragen we de kennis over het kind – vastgelegd in het kindvolgsysteem – over aan de nieuwe groep. Heeft de nieuwe groep een ander LRK-nummer, dan vraagt de mentor toestemming aan de ouders om de informatie over te dragen, middels het formulier 'uitwisselen gegevens ketenpartners'. Is het LRK-nummer hetzelfde, dan hoeven de ouders alleen geïnformeerd te worden (afstemming). Vervolgens neemt de mentor contact op met de mentor van de nieuwe groep. Indien gewenst plannen de oude en nieuwe mentor een persoonlijk gesprek over het kind. Bij voorkeur is daar ook een van de ouders bij.

Gaat een kind starten op de basisschool, dan draagt de mentor het kind zorgvuldig over na toestemming van de ouders. Tijdens de eerste intake op onze vestiging vragen we die toestemming al. Daarnaast stemt de mentor vóór de overdracht met de ouders af welke informatie we de school geven op het overdracht-/doorstroomformulier.

Onze vestiging zorgt voor een warme overdracht. Dat houdt in dat we de informatie persoonlijk bespreken met een direct betrokken medewerker van de basisschool. Dat gesprek voeren we bij voorkeur samen met de ouders.

Warme overdracht:

Voor de warme overdracht aan basisschool de Klimboom gebruiken we de registraties uit KIJK. We zetten KIJK over naar school en we voeren een 3 gesprek (mentor, school en ouder) ter afsluiting.

Wanneer een kind niet naar basisschool de Klimboom gaat maar naar een andere basisschool, dan neemt de andere basisschool telefonisch contact op met de mentor en wanneer ouders toestemming hebben gegeven draagt de mentor telefonisch informatie uit KIJK over. De informatie wordt ook met ouders besproken in een eindgesprek.

Signaleren van bijzonderheden

We observeren en volgen de ontwikkeling van kinderen. Bijzonderheden bespreken we altijd eerst met de ouders.

Signaleren we bijzonderheden, dan gaan we te werk volgens de door Wij zijn JONG beschreven zorgstructuur. Waar nodig

schakelen we interne of externe experts in of verwijzen we ouders door naar passende instanties. Zij kunnen duiden wat er aan de hand is en geven advies over het vervolg. Uiteraard gebeurt dat altijd in nauw overleg met de ouders en na hun toestemming. Kortom: we blijven zorgvuldig in contact met de ouders en – na hun toestemming – ook met de externe instanties en de eventuele basisschool. In het team evalueren we de signalering.

Bij vragen over de ontwikkeling en het gedrag van kinderen kunnen we – in overleg en afstemming met de ouders – deze medewerkers of instanties raadplegen:

Pedagogisch coach, VE-coach, Intern begeleider kinderopvang, Zorgcoördinator KluppluZ, Ambulante medewerker KluppluZ, Ambulante ondersteuning Lunet, Logopedist, Centrum voor Jeugd en Gezin, GGD, Dynamo, WIJ-Eindhoven, Lumens.

Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen

Samen volgen we dagelijks **het welbevinden en de betrokkenheid** van kinderen in samenhang met hun ontwikkeling. Daarbij gebruiken we het kindvolgsysteem. Zitten de kinderen goed in hun vel, zijn ze ontspannen en voelen ze zich veilig? Dan zit het goed met het welbevinden. Doen de kinderen tijdens het spelen en de activiteiten nieuwe ervaringen op? Zijn ze geboeid en gefascineerd door de activiteit? Zit er uitdaging in het spel of activiteit? Dan is ook de betrokkenheid hoog.

In het Pedagogisch Kompas, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG, staat uitvoerig beschreven hoe **welbevinden en betrokkenheid** voor ons de belangrijkste toetsstenen zijn om de ontwikkeling van kinderen te beoordelen. De mate van welbevinden en betrokkenheid daagt ons uit om de pedagogische kwaliteit voortdurend aandacht te geven. Daarbij nemen we steeds de vier pijlers onder de loep om onze aanpak te verbeteren:

Opvoeden doen we samen – Kunnen we onze samenwerking verbeteren? Met ouders, met elkaar en met andere organisaties?

In een rijke uitdagende omgeving – Hoe rijk en uitdagend is ons aanbod?

Met ruimte voor initiatief – Bieden we voldoende keuzevrijheid? Is het dagritme afgestemd op ruimte voor initiatieven van kinderen? Zijn onze activiteiten/spelimpulsen passend en verrijkend?

Altijd in dialoog – Weten we wat kinderen beweegt, wat kinderen bezighoudt en hoe we aansluiten bij hun behoeften en belevingswereld?

Aan welbevinden en betrokkenheid zien we hoe het gaat met een kind én met onze pedagogische kwaliteit. Jaarlijks monitoren en meten we die, zodat we zicht houden op wat we kunnen aanpakken. De jaarlijkse cyclus waarmee we onze pedagogische kwaliteit borgen bestaat uit deze fasen:

- De pedagogische praktijk evalueren.
- Vanuit die evaluatie pedagogische doelen bepalen.
- Werken aan de pedagogische doelen met acties die de vier pijlers versterken (via werkoverleg, coaching en/of scholing/training).
- Het effect van onze aanpak beoordelen door te kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.

De pedagogische praktijk en beleid monitoren en evalueren we met de volgende instrumenten:

Pedagogische praktijk in beeld (PIB),
pedagogische educatieve beeld coaching (PEB)
Pedagogische scan Kompas

VE verbeterplan
SPILmonitor
Spil zorgplan
Groepsplannen en themaplanning peutergroepen

Jaarlijks evalueren we onze pedagogisch praktijk met de PIB (pedagogische praktijk in beeld).

Doorlopend gebruiken wij de vijfpuntsschalen van welbevinden en betrokkenheid om de dagelijkse pedagogische proces te volgen en onze pedagogische aanpak op af te stemmen.

Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

In 2026 legt onze locatie de focus op onderstaande pedagogische doelen. De doelen kunnen enigszins verschillen per team/groep.

Pedagogisch handelen en VE

- *Rijke- uitdagende speel-leeromgeving
- *Passend spel- materiaal aanbod en de begeleidersstijl van de pedagogisch professional
- *Groepsplan
- *De fases van taalontwikkeling extra onder de aandacht brengen

Werkwijze: De pedagogisch coach bekijkt samen met de professionals o.a aan de hand van de PiB (pedagogische praktijk in beeld) de situatie op de groep en bepaalt met hen de prioriteiten waaraan gewerkt wordt. In overleggen wordt er geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Bij "coaching on the job" kan er direct bijgesteld worden, indien nodig.

Groepsmanagement:

Omdat er verschillende personele wisselingen zijn geweest, zowel van pedagogisch professionals, pedagogisch coach en BBL en/of stagiaires vereist dit in 2026 extra aandacht voor groepsorganisatie/groepsmanagement, waarbij afspraken en verwachtingen duidelijk met elkaar worden afgestemd en vastgelegd. Een goede taakverdeling is onmisbaar.

Deskundigheidsbevordering en ergonomie:

Dit jaar focussen wij bij de peutergroepen ook op deskundigheidsbevordering in samenwerking met basisschool De Klimboom.

Daarnaast gaan we op enkele peuter- en babygroepen uitproberen hoe het is om een combinatie te hebben van hoog- en laag meubilair. Hoog meubilair i.v.m ergonomische werkhouding, maar wat betekent dat voor de kinderen op de groep?

Borging:

In 2025 hebben we ervoor gezorgd dat alle pedagogisch professionals geschoold zijn conform CAO. We blijven ervoor zorgen dat certificering up to date blijft.

Daarnaast hebben we geïnvesteerd in communicatie, ouderbetrokkenheid en werken met een VVE themaplanning bij de peutergroepen. Dat gaan we uiteraard verder borgen in 2026.

In 2025 zijn we gestart met beeldcoaching, dat borgen we ook in 2026 doordat in elk groepsoverleg 1 groep start met beeldcoaching.

De pedagogisch professionals kunnen in 2026 op JongLeren kijken of er nog interessante trainingen, cursussen of webinars zijn die zij kunnen volgen.

Wij bereiken de doelen met scholing/training, coaching en teamoverleg.

Opvoeden doen we samen – met andere organisaties.

In dit deel: de doorgaande lijn met het onderwijs en samenwerken met andere organisaties.

Doorgaande lijn met het onderwijs

Hieronder lees je met welke scholen voor basisonderwijs we samenwerken en de manier waarop we dat doen. We stemmen met het onderwijs af hoe onze VE inhoudelijk aansluit op de school, en de school op ons, zodat er een doorgaande lijn ontstaat tussen de voorschoolse educatie en het basisonderwijs in groep 1. Denk aan gezamenlijke deskundigheidsbevordering, een herkenbaar ouderbeleid of een doorgaande lijn in e observatie methode.

Naam basisschool	Samenwerking
De Klimboom	<p>We werken met school samen door o.a. de warme overdracht tijdens driehoek gesprekken en door hetzelfde kindvolgsysteem te gebruiken. Daarnaast gaan we met de 3 jarige regelmatig spelen op school.</p> <p>Zorg jaarplan: Samen met basisschool De Klimboom hebben wij een zorg jaarplan opgesteld. Daarin staan de afspraken beschreven hoe we handelen wanneer er zorgen zijn/dreigen te ontstaan in de ontwikkeling van het kind. Ouders en andere instanties worden hier nauw in betrokken.</p> <p>MDO (multidisciplinair overleg): Hierbij sluiten de jeugd-wijkverpleegkundige GGD, de internbegeleider/VE coördinator van de Klimboom ,evt. de pedagogisch coach van de kinderopvang, WIJ-Eindhoven en de manager en pedagogisch professional van de kinderopvang aan. Tijdens het overleg wordt de samenwerking afgestemd en kinderen met zorg in taal of algehele ontwikkeling besproken. Ouders worden dan ook uitgenodigd bij dit MDO.</p> <p>Driehoeksgesprekken: Als een kind naar de basisschool gaat bij onze SPILpartner is het streven dat er een gesprek gepland wordt met ouders en leerkracht bij wie het kind in de klas komt, een driehoeksgesprek. Dit is een eindgesprek, maar tevens ook een intakegesprek voor school. Hierdoor wordt ook weer de doorgaande</p>

lijn doorgepakt en wordt de drempel verkleind van de kinderopvang naar de basisschool. Leerkrachten krijgen al veel informatie tijdens zo'n gesprek waardoor ze al een aardig beeld hebben van het kind dat ze in de klas krijgen. Wanneer het wegens omstandigheden niet mogelijk is om een driehoeksgesprek te plannen, dan zal de pedagogisch professional van de peutergroep een eindgesprek plannen met ouders en de leerkracht zal zelf contact opnemen om een kennismakingsgesprek te plannen. Ouders worden hierover geïnformeerd door de pedagogisch professional. Als het kind naar een basisschool gaat buiten onze SPIL dan is er een telefonisch overdracht met de leerkracht van school en een eindgesprek met ouders.

Samenwerken met andere organisaties

Onze vestiging werkt samen met:

- KluppluZ
- Centrum Jeugd en Gezin
- Logopedie
- GGD
- Bibliotheek
- Kentalis
- Audiologisch centrum
- Lunet
- Lumens
- WIJ-Eindhoven

In een rijke uitdagende omgeving.

In dit hoofdstuk: indeling van de ruimte, inrichting van de hoeken en plekken, geordend materiaal, buitenruimte, duidelijkheid voor ieder kind.

Indeling van de ruimte

Onze vestiging heeft een prettige, sfeervolle en rustige uitstraling. Aantrekkelijk en niet te prikkelend. De kleuren zijn bewust gebruikt. En de aankleding van de wanden sluit aan bij de leeftijd van de kinderen. Verder zorgen we voor een goed overzicht en houden we belangrijke looproutes vrij. Zo creëren we een plek waar kinderen, ouders en pedagogisch professionals zich prettig voelen.

De rijke uitdagende omgeving bevat open ruimte en hoeken/plekken die zijn ingericht voor een bepaald spel of activiteit. Voor de baby's is er bijvoorbeeld een plek voor rammelaars, een ruimte om te draaien of te kruipen, en een zachte plek. Voor dreumesen is er bijvoorbeeld een plek om speelgoed vooruit te duwen, of om alles wat in huis gebeurt na te spelen. Dankzij de gevarieerde hoeken en plekken kunnen dreumesen en peuters hun eigen keuzes maken. Waar wil ik gaan spelen? Wat zal ik daar spelen? Met wie wil ik spelen? In de VE hebben we voor de peuters hoeken of plekken voor

beeldend bezig zijn (knutselplek), bouwen (bouwhoek), doen alsof (huishoek), fantasiespel met auto's, treinen, dieren, blokjes (ministad of wereldstad), plaatjes kijken en lezen (leeshoek), puzzels en spelletjes en vaak ook een thematafel of -hoek.

De plekken zijn afgebakend met bijvoorbeeld kasten of matten. Dat zorgt voor duidelijkheid en concentratie. Er is ruimte voor rustig en meer actief spel, voor individueel spel en spelen in kleine groepjes en om met z'n allen te zingen. Elk kind heeft iets eigens in de ruimte, zoals een eigen vakje, kapstok, stoel of foto.

De verdeling van de speelhoeken en -ruimtes past bij de leeftijdsgroep van de kinderen. Ook de toiletruimtes bieden de mate van privacy en zelfstandigheid die bij de leeftijd past.

Inrichting van de hoeken en plekken

We zoeken, soms samen met de kinderen, naar gevarieerde materialen voor in de speelruimtes. Alle kinderen kunnen in de hoeken iets van hun niveau vinden en hebben voldoende keuze. Kinderen kunnen naast of met elkaar bezig zijn met voldoende materialen. Het materiaal wordt regelmatig aangevuld en afgewisseld. Verder zijn er in elke groep materialen en illustraties te vinden waarop verschillende culturen en rollen zichtbaar zijn. Daarnaast liggen er veilige echte materialen die passen bij de leeftijd – zoals pollelps, mutsen of een vaatdoekje – en open materiaal waar kinderen zelf betekenis aan kunnen geven zoals dozen, takken of lege melkpakken. Veilige echte en open materialen bieden extra kansen voor verdiepend spel.

Geordend materiaal

De materialen zijn overzichtelijk geplaatst en zo nodig gelabeld. Die ordening helpt onszelf, maar is ook belangrijk voor het spel van kinderen. Ze kunnen het materiaal vinden en gemakkelijk opbergen. Ook voor ouders is het handig om snel een goed overzicht te hebben. Soms bewaren kinderen gemaakte spullen een tijdje, bijvoorbeeld om er de volgende keer mee verder te gaan of om iets tentoon te stellen. Ook daar reserveren we een plek voor.

Buitenruimte

We streven naar een uitnodigende buitenspeelplaats. Buiten hebben kinderen andere spelmogelijkheden en ze doen er belangrijke ervaringen op. We leggen de nadruk op bewegen en motoriek. Buiten kunnen kinderen rennen, met de bal spelen, fietsen, met zand spelen en van alles in de natuur ontdekken. Ook buiten is er een zichtbare verdeling van de ruimte. We zorgen voor een veilige, gevarieerde ondergrond die past bij het spel – bijvoorbeeld gras, steen, zand of een ondergrond met een klein niveauverschil. Ook zorgen we voor gevarieerde buitenmaterialen die gemakkelijk te vinden en op te ruimen zijn. Elke dag willen we buiten zijn.

Duidelijkheid voor ieder kind

Een rijke uitdagende omgeving houdt in dat de indeling ook geschikt is voor kinderen die aan het wennen zijn of het Nederlands nog moeten leren. De indeling spreekt daarom grotendeels voor zich – zonder dat er mondelinge uitleg nodig is. Kinderen kunnen rustig en geconcentreerd spelen. Dankzij labels begrijpen ze waar de hoeken voor staan en wat er in de hoeken te vinden is. Er is voldoende spelmateriaal dat kinderen zonder woorden kunnen gebruiken, en speelgoed dat makkelijk uit te leggen is door iets voor te doen. Vanuit ons programma passen we de speelhoeken regelmatig aan, zodat ze passen bij de thema's of het spel. Bijvoorbeeld met andere materialen in de huishoek, andere puzzels, boeken of auto's.

Met ruimte voor initiatief.

In dit hoofdstuk: een vast maar flexibel dagritme, overgangen in het dagritme, belangrijke onderdelen in het dagritme, een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind.

Een vast maar flexibel dagritme

Een dagritme of dagindeling is een vaste volgorde van dagelijkse gebeurtenissen. De dag is ingedeeld in herkenbare periodes met vaste onderdelen. Maar het dagritme is ook flexibel: wat de kinderen doen, staat niet tot in detail vast. Elke dag hebben ze bijvoorbeeld de ruimte om vrij te spelen. Het vrij spelen wordt afgewisseld met begeleide of geleide activiteiten/spelimpulsen. Bij vrij spelen ligt het initiatief geheel bij het kind, bij een begeleide activiteit/spelimpuls doen pedagogisch medewerkers met het kind mee, en bij geleide activiteiten/spelimpulsen ligt het initiatief bij ons. Met het dagritme zorgen we voor een balans tussen herhalen en nieuwe ervaringen opdoen. Bij de geleide activiteiten letten we op een goede afwisseling tussen de ontwikkelingsgebieden. En we blijven kinderen de ruimte bieden voor eigen initiatieven.

Onze globale dagindeling van de dagopvang ziet er zo uit:

07:30 – 09:00 Brengmoment – vrijspel

- 7.30-8.00/8.15 uur babygroepen Dolfijntjes, Zeesterretjes en Guppies openen gezamenlijk bij babygroep Zeesterretjes
- 7.30-8.00 uur peutergroepen Schildpadjes en Zeehondjes openen gezamenlijk bij peutergroep Zeehondjes
- Tussen 8.00 en 8.15 gaat iedere groep naar hun eigen stamgroepruimte

09:30 – 10:00 Fruitmoment

10:00 – 10:15 Verschoonmoment

10:15 – 11:15 Buitenspelen en/of (VE) activiteit

11:30 – 12:30 Boterhammen eten

13:00 – 15:00 Slaaptijd

15:30 – 16:00 Eetmoment

16:00 - 17:00 Vrij spel / snack

17:00 – 18:30 Ophalen kinderen

- 17.30 uur babygroepen Dolfijntjes, Zeesterretjes en Guppies sluiten gezamenlijk bij babygroep Zeesterretjes. Peutergroepen Schildpadjes en Zeehondjes sluiten gezamenlijk bij peutergroep Zeehondjes
- Van 18.15 tot 18.30 uur sluit de dagopvang gezamenlijk af bij babygroep Zeesterretjes

Globale dagindeling peuterwerk:

8.15 kinderen worden gebracht

8.15-9.15 vrij spel

9.30-10.00 fruit moment

10.00 verschoonmoment/toilet moment

10.30 – 11.30 VE integratie en VEactiviteit en/of buitenspel

11.30 boterhammen eten

12.15 uur kinderen worden opgehaald

Baby's en dreumesen

Het dagritme voor de jongste baby's is in de eerste maanden individueel. Ze groeien geleidelijk toe naar het groepsdagritme. Vaak geldt ook voor dreumesen nog dat het dagritme per kind een beetje wordt aangepast (een kind zit bijvoorbeeld iets korter in de kring, gaat iets eerder slapen, of gaat van tafel als het klaar is met eten).

Overgangen in het dagritme

Overgangen van het ene naar het andere onderdeel zijn snel prikkelrijk voor kinderen. Om overgangen soepel te laten verlopen, gebruiken we aantrekkelijke rituelen. Daardoor blijven de kinderen betrokken bezig en behouden de pedagogisch professionals het overzicht. Elke overgang vraagt een eigen ritueel en vorm van samenwerken.

Belangrijke onderdelen in het dagritme

De hele dag zijn er kansen om met kinderen in gesprek te gaan, met ze te spelen, samen te genieten en de ontwikkeling te ondersteunen en stimuleren. Vaak doen ontwikkelkansen zich spontaan voor. Die kansen grijpen we terwijl we naar de kinderen kijken, aansluiten bij hun spel en met ze praten. We creëren ook zelf kansen door bewust activiteiten of spelimpulsen aan te bieden. Natuurlijk blijven we ook tijdens die geplande momenten goed kijken, aansluiten en praten met de kinderen. Op die manier doen zich ontwikkelkansen voor tijdens alle onderdelen van ons dagritme. Hieronder volgt een korte uitleg over de belangrijkste onderdelen.

Vrij spel

Tijdens vrij spel kiezen de kinderen zelf waarmee, waar en met wie ze aan de slag gaan. Waar nodig verhogen de pedagogisch professionals de betrokkenheid, lokken ze een volgende ontwikkelingsstap uit, of helpen ze bij het kiezen. Gedurende de ochtend en middag is er genoeg ruimte om vrij te spelen.

Grote groep

De term 'grote groep' staat voor de momenten dat onze pedagogisch professionals samen met alle kinderen bewust gezamenlijkheid creëren. Bijvoorbeeld door samen te zingen, verhalen te vertellen, feestjes te vieren of rituelen uit te voeren. Daardoor groeit het gevoel dat we een groep zijn, bij elkaar horen en van elkaars gezelschap genieten. Tijdens de gezamenlijke activiteit blijft er ruimte voor eigen initiatieven van kinderen. Elke dag is er een moment voor de 'grote groep'.

Kleine groep

De term 'kleine groep' staat voor de momenten dat onze pedagogisch professionals bewust met een kleine groep kinderen een activiteit doen, een spelimpuls uitlokken of samenwerken. Tijdens een kleine groepsactiviteit is er veel ruimte om in te gaan op initiatieven van kinderen en om die met elkaar te delen. Pedagogisch professionals stellen de kleine groepjes regelmatig doelgericht samen. Een groepje bestaat dan bijvoorbeeld uit de oudste of de jongste kinderen, of uit kinderen die aan de slag gaan met taalontwikkeling. Soms doen alle kinderen dezelfde activiteit, in wisselende kleine groepjes. In de 'kleine groep' is er veel ruimte voor uitwisseling en aandacht voor alle kinderen. Elke dag zijn er kleine groepen waarin kinderen spelen en ontdekken. Als het mogelijk is, komen VE-peuters minimaal één keer per dag aan de beurt – in ieder geval minimaal een paar keer per week.

Eten en drinken

Elke ochtend of middag zijn er groepsmomenten waarop de kinderen samen eten en drinken. De pedagogisch professionals zorgen voor een veilig, gezellig en rustig moment. We zien de eetmomenten als een belangrijke sociale activiteit en vinden sfeer en een gezellige aankleding belangrijk. De pedagogisch professionals laten kinderen kennismaken met een gevarieerd aanbod aan smaken en texturen. Dit doen zij ontwikkelingsadequaat en in overleg met ouders. Benieuwd naar ons voedingsbeleid? Dit ligt ter inzage op onze vestiging.

Verzorgingsmoment

Verzorgingsmomenten zijn regelmatig terugkerende momenten, vaak een-op-een. Pedagogisch professionals zorgen voor aandachtige, respectvolle en rustige momenten.

Slapen

Slapen is een moment om tot rust te komen en weer op te laden. De pedagogisch professionals houden, in overleg met ouders, rekening met het slaapritme en de slaapbehoefte van kinderen.

Het slaapritme van de jongste baby's is in de eerste maanden nog individueel. Ze groeien geleidelijk toe naar het slaapritme van de groep. Het ene kind heeft meer moeite met in slaap komen dan het andere. Om de overgang naar het slaapmoment soepel te laten verlopen, gebruiken de pedagogisch professionals herkenbare rituelen. Naarmate kinderen dit kunnen, doen zij steeds meer zelf zoals omkleden, knuffeldoek pakken, in bed gaan liggen, enzovoort. Benieuwd naar ons protocol veilig slapen? Dit ligt ter inzage op onze vestiging.

Buitenspelen

Bewegen en buiten zijn is heel belangrijk voor kinderen. Buiten kunnen ze veel ervaringen opdoen. Wij laten de kinderen elke dag buitenspelen.

Een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind

Voorspelbaarheid is voor alle kinderen belangrijk, maar vooral voor kinderen die aan het wennen zijn of de Nederlandse taal nog niet goed begrijpen. Met een heldere dagindeling weten ze snel wat er wordt verwacht. Pedagogisch professionals maken de dagindeling begrijpelijk met weinig woorden. Ze gebruiken bijvoorbeeld rituelen, zoals liedjes zingen bij het naar buiten gaan, het opruimen of het begroeten. Daarnaast gebruiken ze dagritmekaarten met pictogrammen van de dagindeling.

Altijd in dialoog.

In dialoog zijn betekent dat er interactie is tussen pedagogisch professionals en kinderen – en tussen kinderen en volwassenen onderling. De pedagogische wetenschappen onderscheiden zes interactievaardigheden. Onze pedagogisch professionals zetten die vaardigheden dagelijks in, zodat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen en zich bij ons kunnen ontwikkelen.

De zes interactievaardigheden:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Sensitieve responsiviteit

Sensitieve responsiviteit is reageren op wat kinderen willen, denken en voelen – door oog te hebben voor signalen, non-verbaal en verbaal, en door een kind aan te voelen. Het gaat over geborgenheid bieden, een vertrouwensrelatie aangaan en kinderen erbij laten horen in een positieve groeps sfeer. Voorbeelden daarvan zijn luisteren, de aai over de bol, het oogcontact, de knipoog, interesse en nieuwsgierig zijn naar het kind. Ook gaat het bij sensitieve responsiviteit over aanmoedigen en bevestigen: kinderen de mogelijkheid geven om nieuwe dingen te ontdekken. Voorbeelden daarvan zijn belangstelling tonen, betrokken zijn bij wat het kind doet, steun bieden bij moeilijke momenten en enthousiasme van het kind delen.

Respect voor autonomie

Respect voor autonomie is kinderen de ruimte geven om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen. Respect voor autonomie is ook: kinderen de kans geven vanuit eigen interesses bezig te zijn en keuzes te maken, zelf te experimenteren en ontdekkingen te doen. Als pedagogisch professionals lokken we ideeën en initiatieven uit, betrekken we kinderen bij het bepalen van regels en afspraken, en hebben we reële verwachtingen. Kinderen voelen het wanneer ze serieus worden genomen. Dan ontwikkelen ze eigenwaarde en kunnen ze zich betrokken voelen bij de groep, het spel en de activiteiten.

Structuur bieden en leidinggeven

Door structuur te bieden orden je de wereld om kinderen heen. Alle kinderen hebben daar behoefte aan. Structuur geeft ze het houvast dat ze nodig hebben om zelfstandig aan de slag gaan. Voorbeelden daarvan zijn een overzichtelijke speelleeromgeving, een begrijpelijke dagindeling, een beperkt aantal consequente en duidelijke regels die uitgelegd worden aan kinderen, voorspelbaar en duidelijk gedrag van pedagogisch professionals en thematisch werken. Structuur bieden en leidinggeven lijkt het tegenovergestelde van respect voor autonomie, maar ze vullen elkaar aan als ze in evenwicht zijn. Voor elke (leeftijds)groep en voor elk kind ligt dat evenwicht weer anders.

Kinderen zijn volop in ontwikkeling. Op jonge leeftijd zijn ze nog aan het ontdekken wat het effect is van hun gedrag, wat wel en niet werkt, en wat sociaal geaccepteerd is. In deze belangrijke fase spelen pedagogisch professionals een cruciale rol. We begeleiden kinderen in hun groei en helpen hen begrijpen hoe ze met zichzelf, anderen en hun omgeving kunnen omgaan.

Voor kinderen is het essentieel dat ze zich geaccepteerd voelen zoals ze zijn – met al hun emoties, gedachten en gedragingen. Dit geldt ook op momenten dat ze boos zijn, druk gedrag vertonen of zich juist terugtrekken. We benaderen elk kind met de overtuiging dat er altijd een bedoeling achter hun gedrag zit. Ook als dat gedrag op het eerste gezicht niet effectief of gewenst lijkt, proberen we te begrijpen wat het kind ons wil vertellen.

Ongewenst gedrag kan vele oorzaken hebben. Soms weet een kind simpelweg niet dat iets niet mag. In andere gevallen is het kind van slag door een gebeurtenis, heeft het meer uitdaging nodig, of is het temperamentvol van aard. Ook kan het gedrag passen bij een bepaalde ontwikkelingsfase. In dat geval zien we het als een noodzakelijke stap in het proces waarin het kind leert omgaan met algemeen aanvaarde waarden en normen.

Om kinderen hierin op een zorgvuldige en consistente manier te begeleiden, hebben we afspraken vastgelegd in het protocol *'Grensoverschrijdend gedrag vanuit kinderen'*. Dit protocol beschrijft hoe wij als team omgaan met gedrag dat de grenzen van anderen of henzelf overschrijdt, en hoe we kinderen helpen om hiervan te leren. Het protocol ligt ter inzage op onze vestiging en is voor iedereen toegankelijk.

Praten en uitleggen

Bij deze interactievaardigheid gaat het over de taal die pedagogisch professionals gebruiken als ze kinderen begeleiden én over de manier waarop we taalvaardigheid van kinderen stimuleren. Belangrijk bij praten en uitleggen is dat kinderen de ruimte krijgen voor echte (non-)verbale gesprekken, waarbij we het kind volgen en een rijke (non-)verbale omgeving zijn. Want kinderen leren taal door wat ze in hun omgeving horen.

Bij het praten en uitleggen sluiten we aan op de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de behoefte van kinderen. We passen ons tempo aan en bouwen onze uitleg logisch op, zodat kinderen de uitleg zo goed mogelijk begrijpen. Voor de kleinsten en voor anderstalige kinderen gebruiken we ter ondersteuning gebaren, mimiek, visualisaties (bijvoorbeeld dagritme kaarten), rituelen (bijvoorbeeld een vast liedje bij een overgangsmoment) en concrete materialen. Voor de wat oudere of meertalige kinderen gebruiken we steeds langere zinnen en meer gevarieerde woorden.

Contactinitiatieven

Alle kinderen zoeken regelmatig contact met (non-)verbale gedragingen. Die grote en kleine signalen vangen we zo vaak mogelijk op, zodat kinderen zelfvertrouwen en vertrouwen in anderen krijgen. Door kinderen vaker te zien, leren we hun contactinitiatieven kennen. Ook pedagogisch professionals nemen initiatieven tot contact. We vragen bijvoorbeeld aandacht voor een activiteit/spelimpuls of gebeurtenis, we betrekken de kinderen daarbij, of we beginnen gewoon een gezellig praatje.

Gesprekken

De balans tussen een-op-eengesprekken, kleine groepsgesprekken en gesprekken met de hele groep laten we aansluiten op de leeftijd. De onderlinge omgang is gebaseerd op plezier, aandacht, oprechte interesse, begrip, respect en duidelijkheid. Nederlands is de voertaal, maar in sommige werksituaties kan een pedagogisch professional een andere taal gebruiken in het belang van het kind. We creëren een positieve communicatieve sfeer door regelmatige beurtwisselingen – zowel een-op-een als in groepssituaties. Soms bouwen we gesprekken uit en doen we een beroep op het denkvermogen van kinderen. In een groepssituatie proberen we iedereen te betrekken bij wat er gebeurt. Wordt het gesprek afgesloten, dan laten we dat duidelijk weten. Ook kinderen geven (non-)verbaal aan wanneer het contact voor hen is afgelopen. Het is belangrijk voor kinderen dat wij dat zichtbaar opmerken.

Ontwikkeling stimuleren

De interactievaardigheid 'Ontwikkeling stimuleren' zetten we in tijdens allerlei situaties en activiteiten. Kinderen zijn van zichzelf al nieuwsgierige ontdekkers en onderzoekers, maar we stimuleren hun spelenderwijze ontwikkeling ook gericht. Daardoor kunnen ze extra stappen zetten en doen ze in alle ontwikkelingsgebieden ervaringen op, passend bij hun eigen tempo, interesses en mogelijkheden. In allerlei spelsituaties en activiteiten zien we volop didactische mogelijkheden. Per

kind en per situatie kiezen we wat we doen: intenties en plannen van kinderen verwoorden of helpen uitvoeren, nieuwe materialen aanreiken bij een vertrouwd spel, een nieuw idee inbrengen bij een bestaand spel, open vragen stellen, samen oplossingen zoeken, indrukken verwerken, kinderen bij elkaar betrekken, meespelen, het spel voordoen, voorbeelden geven, instructie geven en nog veel meer. We helpen kinderen ook als ze iets nog niet helemaal alleen kunnen of durven. Kortom: we stimuleren de ontwikkeling op alle mogelijke manieren.

Voor kinderen met een VE-indicatie verplicht de wet ons om minimaal vier ontwikkelingsgebieden bewust aan te bieden. Vanuit onze visie, het pedagogisch kompas, doen we meer: alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. Hoe we deze ontwikkelingsgebieden stimuleren staat beschreven in bijlage 1. In dit hoofdstuk leggen we extra nadruk op de taalstimulering – als onderdeel van de interactievaardigheid ‘Ontwikkeling stimuleren’. Want alle kinderen hebben taal nodig om stappen te kunnen zetten in alle andere ontwikkelingsgebieden.

Een kind moet zich veilig en op zijn gemak voelen, voordat de taalstimulering vanuit VE begint. Daarnaast moet het kind ontdekken dat praten leuk is. Is een kind nog niet gewend? Dan zoeken we vaak contact, al is het maar even. We gaan bijvoorbeeld in op wat we denken dat het kind bedoelt, we spelen non-verbale vraag- en antwoordspelletjes of we laten gezellige praatsituaties met andere kinderen zien. Is een kind gewend? Dan start de actieve taalverwerving. We zorgen voor ruimte om te oefenen en een goed taalaanbod.

Ruimte om te oefenen: als kinderen taal horen, gaan ze zelf actief patronen zoeken en regels ontdekken. Ieder kind heeft een eigen aanpak. Het ene kind praat veel, het andere luistert meer. Het ene kind zoekt patronen in de taal, het andere let eerst op de klanken. We begeleiden kinderen tijdens hun spel en de gebruikelijke activiteiten. In die situaties pikken ze nieuwe woorden op en leren ze betekenissen te begrijpen. In gesprek met kinderen die het Nederlands nog moeten leren, leggen we altijd de nadruk op wat het kind bedoelt, oftewel wat het ons wil zeggen. We corrigeren het oefen-taalgebruik niet, maar geven wel in correcte zinnen antwoord. Zo kan het kind als vanzelf weer verder oefenen en blijft het plezier van het contact voorop staan.

Taalaanbod: we onderscheiden vier fasen vanaf het moment dat het kind zich op zijn gemak voelt en praten als leuk ervaart. Wentaal, redzaamheidstaal, omgangstaal en leertaal. De woordenschat ontwikkelt zich door de fasen heen. In alle fasen is goede (non-)verbale interactie belangrijk, maar in iedere fase hebben kinderen andere (non-)verbale behoeften.

Eerste fase, wentaal: het begrijpen van de Nederlandse taal komt op gang, maar het kind spreekt het nog niet. In de wenfase bieden we een goed passend taalaanbod, zodat het begrip van het kind kan groeien. Dat doen we bijvoorbeeld door taal aan bewegingen te koppelen, door steeds dezelfde zin te gebruiken als er een vast ritueel begint, en door vooral met de eerste basiswoorden te spreken. De nadruk ligt op woorden die het kind nodig heeft om zich snel op zijn gemak te voelen. In deze fase lokken we het kind niet bewust uit om al Nederlands te spreken.

Tweede fase, redzaamheidstaal: het kind begrijpt het Nederlands redelijk en het spreken is op gang gekomen. De kinderen kunnen alledaagse voorwerpen en hun eigen behoeften eenvoudig benoemen. In deze fase blijft een goed passend taalaanbod het belangrijkste. Woorden blijven zoveel mogelijk gekoppeld aan dagelijkse situaties. Daarnaast proberen we het kind uit te lokken om actief wat Nederlands te spreken. We proberen kinderen zich zekerder te laten voelen in hun initiatieven tot Nederlandstalig contact.

Derde fase, omgangstaal: het kind spreekt al redelijk Nederlands. Het gebruikt korte zinnen en kan gebeurtenissen in het heden en nabije verleden benoemen. In deze fase voeren we kleine gesprekjes. Daarin verrijken we het taalgebruik van het kind met ons taalaanbod. In deze en de volgende fase beginnen de kinderen regelmatig zelf met de interactie in het Nederlands. Bij de woordenschat letten we op de woorden die nodig zijn om mee te doen in de groep.

Vierde fase, leertaal: het kind kan praten over dingen die niet op het moment zelf aanwezig zijn, kan een verhaaltje bedenken, kan verbanden beschrijven en zich verplaatsen in de gedachten of gevoelens van een ander. Kinderen hebben in deze fase behoefte aan verbreding en verdieping van de woordenschat. Veel peuters die het Nederlands als tweede taal leren, bereiken de vierde fase in het Nederlands niet voordat ze naar school gaan.

Wij maken voor het uitbreiden van de woordenschat gebruik van:

NT2 en eerste 50 woordenlijst (absolute beginner), 200 woordenlijst (beginner), themawoorden. Op de Lidwinastraat 2 locatie is een bibliotheek aanwezig. Bij de intake worden de ouders hierover geïnformeerd zodat ze weten dat de mogelijkheid bestaat om boekjes te lenen. Bij de bibliotheek hebben we boeken in verschillende niveaus en talen.

Begeleiden van onderlinge interacties

Met deze interactievaardigheid sluiten we het hoofdstuk af. Als pedagogisch professionals begeleiden we de onderlinge interacties van kinderen en het groepsproces. Dat doen we met begrip, respect, interesse en duidelijkheid. Kinderen leren volop van elkaar, ze vullen elkaar aan en ze hebben plezier in samenzijn en erbij horen. We zetten ons in voor een groeps sfeer waarbij ieder kind zichzelf kan zijn en mee kan doen. We praten over diverse onderwerpen en we zijn nieuwsgierig naar verschillende ideeën en meningen. Verder creëren we gezamenlijkheid door bijvoorbeeld feestjes te vieren, rituelen uit te voeren, (groeps)herinneringen te koesteren met foto's en verhalen, vriendschappen te zien en te waarderen. Zelf laten we goed voorbeeldgedrag zien. Waar het kan, laten we kinderen meedenken en beslissen. Door kinderen vaak te laten werken in kleine groepen (bijvoorbeeld bij activiteiten, eten en drinken), geven we kinderen de kans om elkaar goed te leren kennen.

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

In dit hoofdstuk: extra aspecten van het pedagogisch beleid, conform de eisen in de Wet Kinderopvang en het Besluit basisvoorwaarden voorschoolse educatie.

Extra opvang afnemen

Ouders hebben bij ons de mogelijkheid voor het afnemen van extra opvang.

Kinderen komen meestal op vaste dagen naar de dagopvang. Dat is belangrijk voor de stabiliteit van de groepen, het veilige en vertrouwde gevoel van de kinderen en daarmee de pedagogische kwaliteit. Soms kan het voorkomen dat ouders extra opvang nodig hebben. Het toekennen van extra opvang is afhankelijk van hoeveel plaats er is op de groep. Extra opvang vraagt een ouder aan via het ouderportaal.

Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Volgens de Wet Kinderopvang moet er per vestiging vijftig uur per jaar beschikbaar zijn voor pedagogisch beleid en tien uur per fte voor coaching. De pedagogisch beleidsuren zijn bestemd voor de totstandkoming en uitvoering van beleidsvoornemens (zie pedagogische kwaliteit, onze focus voor dit jaar). De coachinguren worden ingezet om pedagogisch professionals te coachen bij hun werkzaamheden.

Het wettelijk kader voorschoolse educatie vraagt een extra inzet van pedagogisch beleidsmedewerkers. Het betreft tien uur per VE-geïndiceerd kind. Die uren worden direct ingezet op de vestiging, voor coaching van medewerkers of voor pedagogische of VE-beleidsontwikkeling.

Bovenstaande uren hebben we als volgt verdeeld, waarbij alle medewerkers (inclusief flexmedewerkers en invallers) minimaal eenmaal per jaar coaching ontvangen. De uren zijn vastgesteld op peildatum 1 januari.

Vormgeving pedagogische beleidsvoornemens	De vestigingsmanager van Dagopvang Korein St. Lidwinastraat 2 heeft 50 uur per jaar beschikbaar. In deze tijd wordt vormgegeven aan het ontwerpen, implementeren en het (faciliteren van) de uitvoering van het pedagogische beleid en werkplan. Hier onder vallen de volgende activiteiten:	
	<i>Het schrijven van het pedagogisch werkplan per locatie</i>	<i>5 uur voor dagopvang</i>
	<i>Het bespreken van het pedagogisch werkplan en het pedagogisch beleid met het team (evalueren en nieuwe doelen stellen) en de oudercommissie</i>	<i>2 uur bij team dagopvang St. Lidwinastraat 2 uur LOC</i>
	<i>Afstemming met de pedagogisch coach over de pedagogische- en coaching doelen 2026</i>	<i>2 uur</i>
	<i>Het voeren van Teamoverleg; gemiddeld 4 overleggen waarin onderwerpen gerelateerd aan het pedagogisch beleid besproken worden.</i>	<i>6 uur</i>

	<p><i>Wijkanalyse ter voorbereiding voor ouderbeleid en ouderbeleid updaten</i></p> <p><i>Het ontwikkelen en implementeren van hulpmiddelen voor het team; presentaties, implementeren van aangekochte of centraal ontwikkelde materialen, ondersteunen van ontwerp van binnen- en buiteninrichting en de vertaling naar investeringen</i></p> <p><i>Spelimpuls inventariseren, afstemmen en bestellen</i></p> <p><i>De vertaling van de locatiedoelen naar scholingsbehoefte/scholingsplan</i></p> <p><i>VE verbeterplan en SPIL zorgjaarplan bespreken/evalueren en updaten samen met SPIL partner</i></p> <p><i>VE netwerk Salto</i></p> <p><i>Overleg met samenwerkingspartners over de doorgaande lijn en MDO (VE ontwikkelingen, pedagogisch klimaat, warme overdracht</i></p> <p><i>Kindvolgsysteem en verzamelen data voor SPIL monitor</i></p>	<p>2 uur</p> <p>10 uur</p> <p>2 uur</p> <p>2 uur</p> <p>2 uur</p> <p>9 uur</p> <p>4 uur</p> <p>2 uur</p>
Vormgeving coaching van medewerkers	<p>Per FTE is er minimaal 10 uur coaching voor de pedagogisch professionals per jaar door de pedagogisch coach</p> <p>Bij Korein St. Lidwinastraat 2 (BSO en dagopvang) is er op peildatum 1-1-2026 19,5 FTE</p> <p>Berekening uren: 10 uur x 19,5 FTE= 195 coaching per jaar van PC (pedagogisch coach)</p> <p>In 2026 zal de pedagogisch coach ook de kwaliteitsmonitor afnemen op de 5 thema's (Pedagogiek in Beeld). Na observatie zal er een overleg moment met de pedagogisch professionals ingepland worden om het geobserveerde met elkaar te bespreken.</p>	
Vormgeving van de verhoging kwaliteit van de voorschoolse educatie	<p>Aantal kinderen op peildatum 01 januari 2026: 13 VE kinderen</p> <p>13 kinderen x 10 = 130 <u>VE</u> coaching uren</p> <p>De pedagogisch coach coacht de pedagogisch professional on the job. Daarnaast is de pedagogisch coach nauw betrokken bij het borgen van het beredeneerd aanbod (werkwijze PDCA cyclus) en het implementeren van de kwaliteitsmonitor Pedagogische praktijk in Beeld (PiB)</p>	

Coaches verdelen hun uren over bijvoorbeeld werkoverleg, kind-besprekingen, inspiratiebijeenkomsten, samen formuleren van pedagogische doelen, evaluatie van pedagogische doelen en coaching on the job met teams. Coaches en managers streven gezamenlijk naar een zo efficiënt mogelijke inzet.

VE-opleidingsplan en coachingsplan

Pedagogisch professionals moeten hun VE-kennis en -vaardigheden jaarlijks onderhouden. We stellen ieder jaar een opleidingsplan en coachingplan op en voeren dat uit. Na afloop evalueren we het plan, de uitvoering en de behaalde doelstellingen. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Werken met programma's voor voorschoolse educatie.
- De ontwikkeling stimuleren van het jonge kind, in het bijzonder op de gebieden van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.
- De ontwikkeling volgen van peuters en het aanbod van voorschoolse educatie daarop afstemmen.
- Ouders betrekken bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen.
- De voorschoolse educatie inhoudelijk laten aansluiten op de vroegschoolse educatie vanaf 4 jaar én zorgdragen voor een zorgvuldige overgang van voorschoolse naar vroegschoolse educatie.

960 VE-uren verdelen in de periode van 2½ tot 4 jaar

Onderstaande tabellen laten zien hoe we de 960 VE-uren op onze vestiging verdelen over de dagen en weken. Het VE-aanbod omvat niet meer dan 6 uur per dag.

Op onze dagopvangpeutergroepen Zeehondjes en Schildpadjes hebben wij een VE-aanbod. Een peuter met VE-indicatie neemt deel aan het VE-aanbod op de volgende manier:

Aantal weken per jaar dat het kind een VE-aanbod wordt aangeboden	Tijdstip waarop het VE-aanbod aan het kind wordt aangeboden	Aantal dagen per week dat het kind met een VE-indicatie minimaal het VE-aanbod bij ons volgt	Aantal uren VE-aanbod per week dat een kind met VE-indicatie minimaal bij ons volgt
52 weken	9.00 uur t/m 13.00 uur 15.15-17.00 uur	3 dagen	13,75 (dit betekent minimaal 2 ochtenden en 1 dag)

Op onze peuterwerkgroep Inktvisjes hebben wij op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag per week een VE-aanbod. Een peuter met VE-indicatie neemt deel aan het VE-aanbod op de volgende manier:

Aantal weken per jaar dat het kind een VE-aanbod wordt aangeboden	Tijdstip waarop het VE-aanbod aan het kind wordt aangeboden	Aantal dagen per week dat een kind met een VE-indicatie minimaal het VE-aanbod bij ons volgt	Aantal uren VE-aanbod per week dat een kind met VE-indicatie minimaal bij ons volgt
40 weken	8.15 – 12.15 uur	4 dagen	16 uur

Op onze peuterwerkgroep Kikkers hebben wij op maandag, dinsdag en donderdag per week een VE-aanbod. Een peuter met VE-indicatie neemt deel aan het VE-aanbod op de volgende manier:

Aantal weken per jaar dat het kind een VE-aanbod wordt aangeboden	Tijdstip waarop het VE-aanbod aan het kind wordt aangeboden	Aantal dagen per week dat een kind met een VE-indicatie minimaal het VE-aanbod bij ons volgt	Aantal uren VE-aanbod per week dat een kind met VE indicatie minimaal bij ons volgt
40 weken	8.15 – 14.15 uur Maandag 8.15 – 12.15 uur Dinsdag 8.15 – 14.15 uur Donderdag	3 dagen	16 uur

Ons VE-programma

Het VE-programma geeft ons inspiratie en houvast bij het vormgeven van ons VE-beleid. We gebruiken het programma om de ontwikkeling van kinderen gestructureerd en samenhangend te stimuleren.

Onze vestiging werkt met: de VE Themaplanning

Hierbij werken we met thema's. Elk thema duurt ongeveer 6 weken. Een "witte week" volgt (meestal) na een themaperiode, en gaat vooraf aan de start van een nieuw thema. Het is daarmee een bewuste fase binnen de cyclus van thematisch werken. Het doel hiervan is:

- kinderen rust en ruimte bieden na een intensieve themaperiode;
- kinderen de gelegenheid geven om ervaringen te verwerken en herhalen;
- een geleidelijke overgang naar een nieuw thema te realiseren;
- pedagogisch professionals in staat te stellen om gericht te observeren en te evalueren;
- nieuwe interesses en initiatieven van kinderen zichtbaar te maken.

De spelimpulsen/activiteiten worden nog steeds beredeneerd aangeboden en genoteerd in de themaplanning om te voldoen aan de inzet van de wettelijke VE-uren. De overgangswEEK is een vaste, doelgerichte fase binnen ons thematisch werken waarin rust, verwerking, observatie en kindinitiatieven centraal staan, zodat we de ontwikkeling van kinderen optimaal kunnen volgen en aansluiten bij hun behoeften in het volgende thema.

Bij de VE themaplanning werken we in "stappen":

Stap 1: Verzamelen van de volgende materialen:

- De groepsuitdraai van het kindvolgsysteem dat je gebruikt
- Het ingevulde formulier: evaluatie themaplanning VE' van het vorige thema
- Woordenlijsten
- SLO-doelen voor het jonge kind

Stap 2: We vullen het volgende in:

- naam thema
- de periode waarin aan het thema wordt gewerkt
- voor welke groep deze themaplanning is

Stap 3: Ontwikkelingsdoel laten ervaren:

We voegen minimaal 1 ontwikkelingsdoel toe voor de hele groep (meer mag ook). Hierbij maken we gebruik van SLO-doelen. We kiezen een ontwikkelingsdoel dat extra focus krijgt tijdens het thema. Het gaat om een doel dat goed bij de kinderen in de groep past, omdat ze zich daar verder nog in kunnen ontwikkelen.

Stap 4: Spelimpulsen/ activiteiten bij dit ontwikkelingsdoel(en)

We vullen als eerste het doel in voor de verschillende groepjes dan voegen we de namen van de kinderen toe die via het groepje gaan oefenen met het ontwikkelingsdoel. Per week vullen we de spelimpulsen/ activiteiten in die we gaat

uitvoeren rondom het ontwikkelingsdoel. Dit kunnen spelimpulsen/ activiteiten zijn voor:

- een grote groep (vanaf 6 kinderen)
- een kleine groep (2-5 kinderen)

We zorgen voor afwisseling in een grote en kleine groep. Dat betekent dus ook meerdere en verschillende spelimpulsen en activiteiten gedurende de themaperiode. Op deze wijze ervaren kinderen het doel op verschillende manieren, blijft de betrokkenheid hoog en blijft het beter hangen.

Tijdens het thema is het altijd mogelijk om spelimpulsen/ activiteiten toe te voegen of aan te passen. Bijvoorbeeld omdat de betrokkenheid daalt omdat kinderen al aan iets nieuws-meer uitdaging toe zijn, of omdat de spelimpulsen of activiteiten juist te moeilijk zijn.

Stap 5: Spelimpulsen/activiteiten voor individuele kinderen

Een enkele keer zullen we een kind individueel gerichte aandacht op doelen willen geven via een bewust ingezette spelimpuls of activiteit. We gebruiken dit onderdeel wanneer we denken dat een kind baat heeft bij een extra individueel aanbod, maar waarbij we ons niet echt zorgen maken. Wanneer er sprake is van zorg, of ambulante begeleiding wordt er gebruikt gemaakt van een meer individueel plan bijvoorbeeld tutorplan, begeleidingsplan, handelingsplan etc.

Stap 6: Woorden laten ervaren

We hebben 3 groepjes:

Beginner—Basisaanbod--Verdieper

We vullen de namen van de kinderen in bij het juiste groepje. Dan vullen we maximaal 6 woorden per groepje en per week in. Het gaat hierbij om woorden die passen bij het thema en passen bij het niveau van de kinderen.

Stap 7: Pijlers van het pedagogisch kompas

OPVOEDEN DOEN WE SAMEN

We betrekken de ouders bij dit thema op de volgende manieren:

We beschrijven in deze stap hoe we ouders bij het thema betrekken.

IN EEN RIJKE UITDAGENDE OMGEVING

We passen, gedurende het thema, de groepsruimte op de volgende wijze aan:

We beschrijven in deze stap hoe we de groepsruimte aanpassen aan het thema. We denken hierbij aan het verrijken en toevoegen van hoeken met materialen. Het is daarbij belangrijk dat het thema in de ruimte wordt opgebouwd. Dus klein starten en langzaam met de kinderen samen verder uitbouwen. Wanneer de betrokkenheid in hoeken, voor materialen of in de buitenruimte zichtbaar afneemt dan is het nodig om de omgeving opnieuw aan te passen (materialen-hoeken weghalen of toevoegen).

ALTIJD IN DIALOOG

Deze stap is optioneel in te vullen. Hier kunnen we invullen aan welke interactievaardigheid extra aandacht besteed wordt gedurende het thema. We beschrijven ook op welke manier we dit concreet gaan doen.

MET RUIMTE VOOR INITIATIEF

Deze stap is optioneel in te vullen. Hier kunnen we invullen op welke wijze extra aandacht besteed wordt aan initiatief/wisseling tussen de pedagogisch professional en kinderen, een herkenbaar en flexibel dagritme of keuzevrijheid van kinderen. We beschrijven ook op welke manier je dit concreet gaat doen.

Korte beschrijving van het programma

Hierboven staat zeer uitgebreid beschreven wat de VVE themaplanning inhoudt.

Onze VVE themaplanning laat zien dat we met een beredeneerd aanbod werken. Ter inspiratie kunnen we het KJK-KIES-DOE boek gebruiken.

Bij elk thema werken we met SLO doelen en bij elke themaplanning voegen we een evaluatieformulier toe. Daar kunnen we invullen wat goed ging, wat beter kan en wat er nodig is.

slo

Groepsplan:

2x per jaar draaien we groepsregistraties uit in KIJK en aan de hand daarvan stellen we een "groepsplan" op. In het groepsplan staan de volgende punten beschreven:

- Conclusie analyse groepsuitdraai KIJK
- Waar heeft de groep behoefte aan?
- Wat zijn aandachtspunten in de omgang en begeleiding van de kinderen?
- Wat ga ik / gaan we concreet doen?

Gemeentelijke eisen

Aanvullende VE eisen in onze gemeente:

[Subsidieregeling Voorschoolse educatie, pedagogisch beleidsmedewerker en bovenformatieve inzet in de voorschoolse educatie | Lokale wet- en regelgeving](#)

- Gemeentelijke VE criteria voor voorschoolse instellingen in Eindhoven

Nr.	Omschrijving	Hersteltermijn
1	De voorschool voldoet aan de wettelijke vereisten.	Zoals vastgelegd in beleidsregels.
2	De voorschool verzorgt VE peuteropvang op vaste momenten waarin kinderen vanaf 2¼ jaar in een horizontale groepssamenstelling deelnemen.	2 maanden

3	Het te verzorgen VE aanbod heeft een omvang van acht uur per week voor niet-geïndiceerde peuters en zestien uur voor geïndiceerde peuters gedurende maximaal 40 schoolweken. De acht uur wordt aangeboden op minimaal twee dagen per week en maximaal zes uur per dag, de zestien uur op minimaal drie dagen per week en maximaal zes uur per dag.	1 maand
4	De voorschool hanteert een op het leerlingvolgsysteem van de basisschoolpartner afgestemd kindvolgsysteem.	2 maanden
5	Er worden beredeneerd aantoonbaar* op de individuele ontwikkeling gerichte activiteiten aangeboden, waarbij gewerkt wordt aan de vier ontwikkelingsdomeinen zoals beschreven door SLO (sociaal-emotioneel, taal, rekenen, motoriek).	2 maanden
6	Er worden beredeneerd aantoonbaar* op groepsniveau gerichte activiteiten aangeboden, waarbij gewerkt wordt aan de vier ontwikkelingsdomeinen zoals beschreven door SLO (sociaal-emotioneel, taal, rekenen, motoriek).	2 maanden
7	<ul style="list-style-type: none"> • a. In het pedagogisch plan is (zo concreet en toetsbaar mogelijk) de wijze waarop integratie van peuters met en zonder indicatie op de locatie wordt bevorderd (samen leren en spelen) beschreven. • b. De voorschool handelt in de praktijk conform de beschreven wijze waarop integratie van peuters met en zonder indicatie wordt bevorderd. 	3 maanden
8	De voorschoolse instelling heeft schriftelijk vastgelegd hoe pedagogische medewerkers met de aanvullend beschikbare voorbereidings- en evaluatietijd (voor- en nawerk) om dienen te gaan en handelen daar ook naar. Uit de schriftelijke vastlegging blijkt dat sprake is van planmatig (Plan-Do-Check-Act), op het verbeteren van de pedagogisch didactische aanpak gericht, handelen.	2 maanden
9	Het onderwijs is vanuit hun regie- en coördinatiefunctie aangewezen als eerst verantwoordelijke voor de pedagogisch didactische doorgaande lijn tussen voor- en vroegschool, het bieden van een SPILbrede ondersteuning die wordt gekenmerkt door één kind, één plan, één regisseur.	2 maanden

	<p>Aan coördinatie ligt het Jaarplan SPIL ten grondslag: een van het gemeentelijk beleidskader SPIL afgeleid jaarlijks op te stellen plan over de borging van de doorgaande lijn en de wijze van samenwerken en afstemmen binnen een SPILcentrum, waarin in elk geval de volgende onderdelen aan de orde komen:</p> <p><i>a. voor- en vroegschoolse educatie</i> <i>b. zorgstructuur/zorgjaarplan</i> <i>c. ouderbetrokkenheid</i></p> <p>In het jaarplan zijn de doelen SMART weergegeven, inclusief de wijze waarop de voortgang gemeten wordt en een evaluatie van het jaarplan van voorgaand jaar. Ook is er een gezamenlijk ouderbeleidsplan van voor-en (vroeg)school.</p> <p>Dit leidt tot de volgende eis voor een voorschool:</p> <p>Er is sprake van een vastgelegde samenwerking met een SPILcentrum of basisschool. De voorschool kan deze samenwerking aantonen via het jaarplan SPIL. Indien een school niet aan bovenstaande verplichting voldoet, dient door de voorschool aangetoond te worden dat zij - van hun kant - voldoende inzet pleegt om tot deze samenwerking te komen.</p> <p>Een standalone voorschool heeft een samenwerkingsovereenkomst met één of meerdere scholen en beschrijft minimaal de volgende zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. <i>de wijze waarop het VE programma, het kindvolgsysteem en het VE beleid op elkaar aansluiten,</i> • b. <i>wijze waarop een ‘warme’ overdracht wordt gerealiseerd,</i> • c. <i>wijze waarop tussentijds terugkoppeling kan plaatsvinden,</i> • d. <i>wijze waarop de kwaliteitsmanager van de organisatie deel kan nemen aan specifiek zorgoverleg,</i> • e. <i>de wijze waarop ouders betrokken worden,</i> • f. <i>frequentie en wijze waarop de samenwerking geëvalueerd wordt.</i> • g. <i>de wijze waarop aandachtspunten uit inspecties worden afgestemd.</i> <p>Jaarlijks wordt aantoonbaar gemaakt dat de samenwerking met één of meerdere scholen, wordt geëvalueerd (Plan-Do-Check-Act).</p>	
10	De pedagogisch beleidsmedewerker in de voorschool heeft een erkende VE basistraining succesvol afgerond.	2 maanden

Indien de pedagogisch beleidsmedewerker niet een erkende VE basistraining heeft afgerond dan dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

- a.
start met de opleiding binnen 3 maanden na indiensttreding;
- b.
de opleiding is binnen 2 jaar na start met een positief resultaat afgerond.

Speelinloop

De Speelinloop is er voor kinderen van nul jaar tot twee jaar en drie maanden en hun ouders. Tijdens de speelinloop is één van de ouders aanwezig en actief betrokken bij de activiteit. Terwijl de kinderen samen spelen in een rijke speelleeromgeving, ontmoeten de ouders elkaar. Ze kunnen ervaringen uitwisselen en ondersteuning krijgen bij de opvoeding. Tijdens de speelinloop werken we volgens een vaste structuur en sluiten we aan op de thema's van de kinderopvanggroepen. Ouders kunnen een aantal keren per jaar een speelinloop bezoeken.

VE VERWERKINGSTIJD PEDAGOGISCH PROFESSIONALS KOREIN ST. LIDWINASTRAAT 2026

Taak	Tijd	Wie
Afstemming school rondom VE (deskundigheidsbevordering)	2 uur per jaar per pedagogisch professional	pedagogisch professionals en kleuter leerkrachten
Themaplanning	Themaplanning 1x 6 weken 2 uur	Alle vaste pedagogisch professionals per peutergroep
Warme overdracht met school	0,5 uur per leerling wanneer deze naar school gaat bij overgang van kind (warme overdracht)	Leerkrachten kleuterklassen en pedagogisch professionals peuters en ouder(s)
Observatie KIKJ en registratie	Zie overlegstructuur 2026	Pedagogisch professionals (mentor)
Groepsoverleg	Zie overlegstructuur 2026	Alle pedagogische professionals peutergroepen, vestigingsmanager en pedagogisch coach
Groepsrapportage	Zie overlegstructuur 2026	Pedagogisch professionals van de peutergroepen
VVE netwerkoverleg met SALTO	3x per jaar, 3 uur per keer	VE coördinator en vestigingsmanager
MDO Gesprekken	1,5 uur MDO ong 3 x per jaar	1 pedagogisch professional, Wij Eindhoven, VE coördinator, GGD wijkverpleegkundige, ouder(s) en vestigingsmanager
Extra VE ondersteuning	Maandagochtend, dinsdagochtend en donderdagochtend	1 pedagogisch professional en of BBL zowel bij Kikkers als bij Inktvisjes

Extra overleg rondom VE	Op maat	1 pedagogisch professional
Evaluatie VE	In werkoverleg, zie overlegstructuur 2026	Peuter pedagogisch professional
Oudergesprekken en/of gesprekken met organisaties die extra onderzoek bij (VE) kind heeft gedaan	0,5 uur uur (indien nodig)	Peuter pedagogisch professional evt. Samen met vestigingsmanager

Bijlage 1.

De ontwikkelingsgebieden op een rij

De ontwikkelgebieden binnen ons pedagogisch kompas

Binnen onze opvang staan acht ontwikkelingsgebieden centraal. Kinderen ervaren deze gebieden in samenhang, waarbij elk gebied afzonderlijk te onderscheiden is, maar tegelijkertijd beïnvloed wordt door de andere, en zelf ook weer invloed uitoefent op de andere. De onderlinge wisselwerking zorgt voor een rijke evenwichtige ontwikkeling.

Met de vier pijlers van het pedagogisch kompas laten wij de kinderen de verschillende ontwikkelingsgebieden ervaren.

1. De sociaal-emotionele ontwikkeling.

De emotionele ontwikkeling van kinderen begint bij het ervaren van veiligheid en welbevinden. Vanuit deze basis ontwikkelen zij vertrouwen in zichzelf en in anderen. Vertrouwen in zichzelf stimuleert nieuwsgierigheid en de wil om te ontdekken en te onderzoeken. Vertrouwen in de ander zorgt ervoor dat kinderen durven te leunen op anderen wanneer dat nodig is en troost en aanmoediging kunnen ontvangen.

De sociale ontwikkeling begint met samenzijn en samen spelen – van naast elkaar spelen, naar met elkaar spelen, tot daadwerkelijk samenwerken binnen het spel. Ze overleggen, geven elkaar de ruimte (beurtwisseling) en vullen elkaar aan. Ze oefenen met het opstellen van gezamenlijke regels, het nakomen van afspraken en het oplossen van conflicten. Tijdens deze interacties ervaren ze verschillende emoties. Hoe voelt het als iets lukt? Hoe is het om te winnen? Maar ook: hoe ga je om met teleurstelling of verlies? Wat doe je als een ander verdrietig of boos is? En hoe kun je daarmee omgaan? Vanuit vertrouwen ontwikkelen zij veerkracht, leren ze omgaan met zichzelf en met anderen en geven ze verder vorm aan hun identiteit.

2. De motorische ontwikkeling

Bij de motorische ontwikkeling gaat het over de grote en de kleine motoriek. Het is het proces waarin kinderen hun lichaam leren coördineren en beheersen, van grote bewegingen tot kleine, precieze handelingen. De grote motoriek ontwikkelt zich van het pakken van je voetje, naar omrollen, kruipen, staan en lopen, een bal rollen, klimmen, fietsen, dansen, voetballen, turnen en rennen. De kleine motoriek richt zich op de kleinere en meer precieze bewegingen. Kinderen oefenen met strepen zetten

met een kwast, een autootje laten rijden, een trein aan elkaar koppelen, bouwen met fijne materialen, schrijven, fluiten, puzzelen en rijgen. En ook door ritsen en knopen sluiten, veters strikken, scheuren, knippen, vouwen en tekenen.

3. De taalontwikkeling

De taalontwikkeling begint vanaf het allereerste begin met horen, kijken, lachen en huilen, brabbelen. Vanuit deze eerste communicatie groeit de taalontwikkeling naar luisteren, praten en gesprekken voeren. Kinderen oefenen de hele dag. Leren constant nieuwe woorden. Taal gaat ook over rijmen, verhalen maken, gedichtjes bedenken, en vaardigheden als lezen, schrijven en het begrijpen van steeds ingewikkeldere en abstractere informatie.

Bij taal wordt vaak een onderscheid gemaakt tussen de passieve en actieve taalvaardigheid. Bij de passieve gaat het om het begrijpen van taal: het kunnen volgen van dialogen, opdrachten, liedjes, verhalen, toneelstukjes en filmpjes. Kinderen leren luisteren met aandacht en betekenis geven aan wat ze horen of zien.

Bij actieve taalvaardigheid gaat het over de beheersing van taal als 'instrument' om iets wat je ervaart, voelt of denkt tot uitdrukking te brengen. Kinderen oefenen met zelf spreken, vragen stellen, meningen geven, verhalen vertellen en informatie delen. Ze leren hoe taal werkt, hoe zinnen zijn opgebouwd en hoe ze hun gedachten kunnen ordenen en overbrengen.

4. De rekenontwikkeling

Ook de rekenontwikkeling begint spelenderwijs. Kinderen ontdekken de wiskundige wereld om zich heen via hun lichaam en zintuigen. Van 'daar pas ik wel tussen' naar meten van de hoogte, breedte en diepte. Van rekening houden met één eigenschap tegelijk naar rekening houden met meer eigenschappen. Van willekeurig tellen van de getallen 1, 2, 7, 5, 10 naar het uitrekenen van $4 \times 12 = 48$. Van drie blokken op elkaar zetten naar werken vanuit een bouwtekening tot er een kasteel staat. Van verschil voelen tussen zacht, hard, nat, droog, licht en zwaar naar onderscheid maken tussen kleuren, vormen, structuren, hoeveelheden, etc. Rekenen is veelzijdig. Het gaat over sorteren en ordenen (zacht-hard, dik-dun, rood-groen, ruw-zacht etc.) patronen zien en maken (kralenketting, mozaïek), spelen met getallen, ruimte ervaren en ermee bouwen of tekenen, wegen, meten en vergelijken. En het besef van tijd (dagen, weken, seconden, snel-langzaam) en ritme (melodische en ritmische muziek).

5. De creatieve en expressieve ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij de zintuigen, het waarnemen van smaken, geluiden, muziek, beelden en bewegingen, het voelen van diverse soorten materialen. Kinderen luisteren, kijken en ervaren, en zetten deze indrukken om in eigen expressies. Bij de creatieve en expressieve ontwikkeling ontdekken kinderen hoe ze hun gevoelens, gedachten, ideeën en ervaringen kunnen verbeelden of verklanken. De creatieve en expressieve ontwikkeling is heel gevarieerd: zingen, muziek, bewegen of dansen, tekenen, schilderen, kleien, grafische vormgeving. En ook over het bedenken van creatieve oplossingen, nieuwe verbanden zien, risico's inschatten en fouten te zien als leermogelijkheid. Kinderen experimenteren met klanken, kleuren, ritmes, melodieën, bewegingen, ideeën en leren hoe ze met kleur, lijn, vorm, structuur en ruimte iets kunnen uitdrukken.

6. De morele ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij het voelen dat je erbij hoort en dat je wordt geliefd en gewaardeerd om wie je bent. Vanuit deze veiligheid en verbondenheid ontwikkelen kinderen een gevoel voor goed en kwaad, en leren ze nadenken over wat mag en niet mag – en waarom. Ze ontdekken dat hun gedrag invloed heeft op anderen. Ze leren verschillen tussen mensen herkennen en respecteren. Als ik mag zijn wie ik ben, mag jij zijn wie jij bent. Stap voor stap ontwikkelt zich het vermogen om zich te verplaatsen in de gevoelens, gedachten en situaties van anderen. Kinderen leren empathie te tonen en verbondenheid te ervaren én te bieden. Kinderen gaan sociale regels en normen begrijpen, zoals eerlijkheid, rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar. Ze oefenen met morele keuzes, conflicten oplossen, en rekening houden met anderen. Ze merken dat democratisch samenleven vraagt om wederzijds respect en samenwerking. Daarbij ontwikkelen kinderen ideeën over hoe ze naar de wereld en mensen kijken, met wie ze zich identificeren en wat het betekent om een 'goed' mens te zijn.

7. De cognitieve ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij doen, ervaren en ontdekken. Kinderen leren door zelfstandig en samen met anderen te handelen, te onderzoeken en oplossingen te bedenken, met alles wat ze in hun omgeving tegenkomen. Dit begint bij baby's willekeurig. Gaandeweg (met de kennis en ervaringen die een kind steeds opdoet) wordt dit meer doel- en uiteindelijk resultaatgericht. De nieuwe kennis en vaardigheden worden door jonge kinderen vooral nog vanuit eigen perspectief ervaren. Als kinderen ouder worden breiden de manieren van ontwikkelen en leren zich uit. Hun toenemend denkvermogen zorgt ervoor dat ze niet alles meer hoeven uit te vinden door het zelf te doen. Het denken wordt door de jaren heen steeds logischer en er worden meer verbanden gelegd. Kinderen zoeken steeds meer gericht naar bepaalde kennis en vaardigheden. Daarbij zijn ze steeds beter in staat om zaken vanuit verschillende perspectieven te bekijken.

Ze ontwikkelen steeds meer concrete kennis over mensen, dieren, natuur en techniek, en maken geleidelijk de stap naar het begrijpen van abstracte begrippen en filosofische vragen. Ze raken vertrouwd met de fysische wereld – van een zandkorrel tot een sterrenstelsel – en leren hoe voorwerpen zich gedragen in verschillende situaties. Bijvoorbeeld: wat gebeurt er als je water op papier giet, of hoe een bal zal rollen afhankelijk van de ondergrond en kracht. Kinderen leren ook de effecten van hun handelingen voorspellen. Ze ontdekken hoe dingen werken, hoe ze iets kunnen maken of veranderen, en hoe ze informatie kunnen gebruiken om tot nieuwe inzichten te komen. In deze ontwikkeling speelt ook technologie en digitalisering een steeds grotere rol. Kinderen raken vertrouwd met technische en digitale middelen en toepassingen.

8. Zelfsturing en ondernemingszin

Ook deze ontwikkeling begint bij het willekeurig exploreren van de omgeving. Kinderen proberen uit, ontdekken en ervaren. Gaandeweg leren ze bewust keuzes te maken in hun spel en activiteiten: ze weten wat ze willen, nemen initiatief en zetten stappen om hun doelen te bereiken. Ze ontwikkelen wilskracht en leren doelen stellen, keuzes maken en gericht handelen. Ze bedenken scenario's voor acties, kunnen afstand nemen van een situatie en reflecteren op hun ervaringen. Zo leren van wat goed ging én van wat beter kan. Kinderen leren omgaan met moeilijkheden en obstakels. Ze ontwikkelen doorzettingsvermogen, flexibiliteit en het vermogen om problemen op te lossen. Ze ontdekken dat fouten maken erbij hoort en dat je met creativiteit en doorzettingsvermogen nieuwe oplossingen kunt vinden.

Bijlage 2.

Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

De ingevulde formulieren uit deze bijlage zijn een integraal onderdeel van dit pedagogisch werkplan.

- Formulier overzicht beroepskrachten in opleiding, stagiairs en vrijwilligers
- Formulier akkoordverklaring opvang in een 2^e stamgroep in de dagopvang *(op te vragen op desbetreffende groepen, indien van toepassing)*
- Formulier mentorschap (of digitaal via Konnect)
- Formulier themaplanning VE *(deze is op de desbetreffende groepen op te vragen)*
- Formulier evaluatie themaplanning VE *(deze is op desbetreffende groepen op te vragen)*
- Formulier beschrijving rollen pedagogisch beleidsadviseur, beleidsmedewerker en pedagogisch coach
- Formulier overzicht jaarlijkse coaching en opleiding
- Formulier adviesaanvraag OC pedagogisch werkplan
- Jaarkalender P&K vestigingen

Bijlage 3.

Begrippenlijst

VE

VE staat voor Voorschoolse Educatie en is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Het doel is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand, ook wel 'doelgroepkinderen' genoemd, beter voor te bereiden op de basisschool.

LRK-nummer

Unieke registratienummer voor iedere kinderopvangvestiging. Dit nummer is opgenomen in het Landelijke Register Kinderopvang.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal kinderen in de groep.

Bijlage 4.

Gebruikte literatuur

Boonstra, M. & IJ. Jepma (2016). *Lerenderwijs. Samenwerken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang*, Springer Media B.V.

Fukkink, R., redactie (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. BKK. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

GGD GHOR Nederland & Nederlands Jeugdinstituut (NJI), *Veldinstrument observatie pedagogische praktijk kindercentra en peuterspeelzalen december, 2014* Utrecht.

Hoex, J., (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid*. Nederlands Jeugdinstituut.

ISSA, VBJK, Mutant (2016) *Europees kader voor kwaliteit (*Nederlandse samenvatting)* - European Quality Framework ECEC/ EQF.

Keulen, van, A., Leseman, P., Wannings, K. & Kool, C. (2015). *Kwaliteitskader voor educatie van het jonge kind*. Nuvoorlater.nl

Keulen, A. van & E. Singer (2012), *Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Laevers, F., Silkens, K., & Declercq, B. (2020). *Ervaringsgericht werken in de voorschoolse kinderopvang*. Lannoo.

Laevers, F., Buyse, E., Daems, M. Declercq, B. (2016). *Welbevinden en Betrokkenheid als toetsstenen voor kwaliteit in de kinderopvang* (Uitgave kennisdossier kinderopvang BKK). Utrecht: BKK.

Landelijk Pedagogenplatform Kindercentra (2017). *Bouwstenen voor een pedagogisch kwaliteitskader Kinderopvang*.

Leseman, P., Veen, A. redactie (2016). *Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit voorschoolse instellingen. Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek*. Kohnstamm Instituut.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2009). *De NCKO kwaliteitsmonitor*. SWP.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2012). *De kwaliteitsmonitor BSO*. SWP Amsterdam.

Riksen -Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang*. Vossiuspers AUP, Amsterdam.

Schreuder, L., M. Boogaard, R. Fukkink & J. Hoex (2011), *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Singer, E., & De Haan, D. (2021)). *Speels, liefdevol en vakkundig*. SWP.

Singer, E. & L. Kleerekoper (2009), *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Elsevier gezondheidszorg, Maarssen.

Singer, E., Van Keulen, A., Saiz, A. B., & Roetman, A. (2012). *Samen verschillend*. Reed Business Education.

Strik, A., Schoemaker, J., (2018) *Interactievaardigheden. Een kindvolgende benadering*. Bon Stafleu van Loghum, Houten.

